TV Pięć programów na cały tydzień

Głos znad Niemna

Pismo Związku Polaków na Białorusi • Rok wydania IV • 29 III - 4 IV 1993 r. • nr 13 (47)

PTN

Pisze Leszek Ratajczak

"PIERWSZY NARÓD ukarany"

W Domu Przyjaźni w Mińsku odbyła się kolejna, piąta sesja Polskiego Uniwersytetu Ludowego. Gościem był I sekretarz Ambasady RP na Białorusi - Marek Gołkowski. Gospodarze: prezes Polskiego Towarzystwa Naukowego - Czesław Bieńkowski oraz rektor PUL - Zbigniew Boradyn, do udziału w spotkaniu zaprosili tym razem profesora Stanisława Aleksandrowicza - pracownika naukowego Uniwersytetu im. Mikołaja Kopernika w Toruniu. Tematem wykładu były "Losy Polaków na ziemiach Wielkiego Księstwa Litewskiego".

Referent wyjaśnił zebranym, skąd wzięło się jego zainteresowanie tym tematem. Profesor urodził się w Wilnie. Cała jego dotychczasowa kariera naukowa związana jest z historią ziem litewskich i białoruskich. Trwa to już prawie 40 lat. Po uzyskaniu w 1955 r. tytułu magistra historii p. Aleksandrowicz pracował w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Poznaniu. Nie trwało to jednak długo. W tym samym roku rozpoczął aspiranturę pod kierunkiem prof. H. Łowmiańskiego - przedwojennego pracownika naukowego Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie. W 1960 r. na wykładzie filologiczno-historycznym Uniwersytetu Poznańskiego odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej - "Funkcje gospodarcze miasteczek Litwy i Białorusi w XVI i pierwszej połowie XVII wieku".

Następnie S. Aleksandrowicz, jako adiunkt, pracuje w Zakładzie Historii ZSRR. W 1959 r. po raz pierwszy odwiedza Mińsk. Celem podróży na Litwę i Białoruś jest zapoznanie się z materiałami z archiwum Radziwiłłów, którego znaczna część znajduje się właśnie w Mińsku. Po raz kolejny przybywa profesor do Mińska, Wilna, Leningradu i Moskwy w 1965 r. Wtedy najbardziej interesują go materiały związane z mapami historycznymi ziem litewskich i białoruskich. Przygotowuje się do napisania kolejnej rozprawy naukowej.

ciąg dalszy na str. 2

MYŚLI W PIGUŁCE

Wiosna jest już za pasem. W tych dniach, gdy eksploduje przyroda, przypływ radości wypełni nasze serca, zmiesza się z bólem i troską, nadzieją i lękiem.

Człowiek jest cząstką świata materialnego i duchowego, lustrem rzeczywistości, panem wszystkiego co żyje, przemija i odradza się na nowo. Dlatego wiosna religijna na Białorusi, to symptom zmian, wyraz pragnień i marzeń, a jednocześnie składnik naszego odrodzenia.

Na Twe ołtarze wznosimy błaganie - w pachnący wiosną czas, który nas wzmacnia i pobudza do działań.

Droga Redakcjo!

Do pisania zmusiły mnie okoliczności, o których dłużej milczeć nie można. Ostatnio na szpaltach niektórych gazet pojawiają się artykuły, które mierzą prosto w Kościół katolicki i nasz naród polski. Te artykuły piszą nie dziennikarze, lecz ludzie duchowni, jak na przykład batiuszka z rejonu Mostowskiego. Oto fakty: ów batiuszka w "Grodzieńskiej Prawdzie" opisuje, jak to Polacy wprowadzili unię w Wielkim Księstwie Litewskim, że były nawet zabójstwa, ale ani słowa nie wspomina jak Wielka Rosja siłą zapędzała do cerkwi prawosławnej unitów.

W naszej parafii mamy księdza z Polski, ojca Jana, który pracuje więcej niż trzy lata. Nigdy w swych kazaniach nie mówi on na ten temat. O flagach w kościołach wypowiedział się ks. arcybiskup K. Świątek w gazecie "Zwiazda" w lutym br.

Ostatnio nauczyciel z Lidy w "Sowieckiej Białorusi" pisze z nienawiścią o żołnierzach AK. O ich walce z hitlerowskim najeźdźcą nawet nie wspomina; oskarża ich natomiast o morderstwa niby to popełnione na wiejskich komunistach. Zupełnie przemilczane są morderstwa popełnione na całym narodzie polskim - Katyń, Miednoje, Ostaszków, Piacichatki, Charków - oraz o dwóch milionach niewinnych ludzi (włączając i dzieci) wysiedlonych i rzuconych na głód i nędzę.

Nasuwa się pytanie: po co i komu jest to potrzebne?

Pomimo kilkudziesięcioletnich prześladowań Polacy na Białorusi nie zapomnieli swej wiary i tradycji; dzisiaj w każdym katolickim kościele pełno jest dzieci i młodzieży. Młodzież i inteligencja szuka wiary i Boga w świątyni katolickiej.

A więc pozostawmy duszpasterstwo nas Polaków oraz katolików-Białorusinów Kościołowi Apostolskiemu.

A co do naszej polskości - powiem, że ani Murawiew, ani Stalin, ani Hitler ani wszyscy ich zausznicy i spadkobiercy nigdy nie rzucili na kolana nieujarzmiony naród polski.

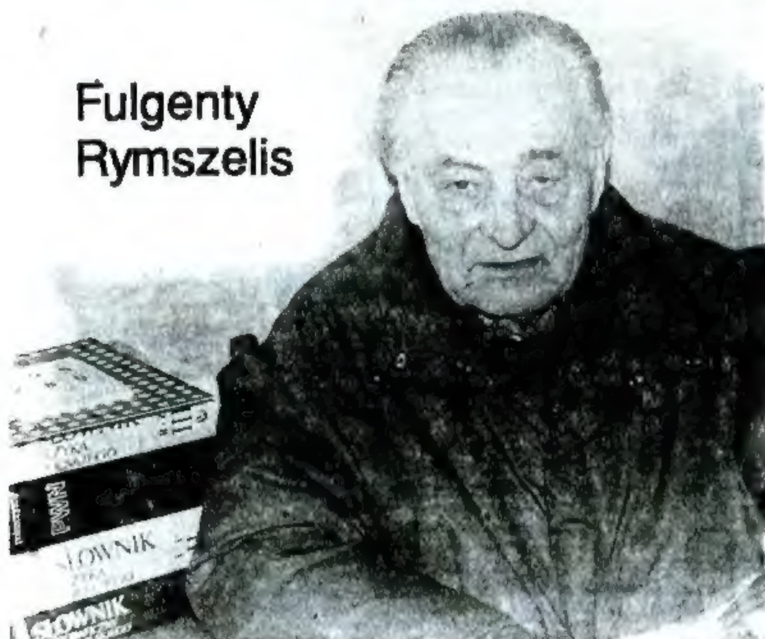
rejon Zelwieński

Pisze Jan Giendziel

Warto, żeby temu autorowi ktoś posłał książkę W. Reymonta "Z Ziemi Chełmskiej" i więcej komentarzy nie trzeba.

U nas była staruszka, miała ponad 100 lat. I chociaż siłą całą jej rodzinę "nawrócono" na prawosławie w 1930 r. ona jednak pozostała katoliczką i zmarła w wierze swych przodków.

Weźmy wywiad ze stycznia br. metropolity Filareta dla czasopisma "LiM". Mowa jest o tym, że ponoć księża, którzy tymczasowo przyjechali z Polski, mówią z ambony o granicy z 1939 roku, dekorują kościoły polskimi flagami narodowymi.

Fulgenty Rymszelis

Wszystko zaczęło się w GRODNIE

Fulgenty Rymszelis z Druskiennik urodził się w Kaliszu, ale dzieciństwo i młodość spędził w Grodnie. Tu ukończył szkołę powszechną, później uczył się w Gimnazjum-Liceum im. A. Mickiewicza. Zdobywał hart ducha i ciała, uprawiając z powodzeniem m.in. sporty wodne i strzelectwo; brał udział w popularnym wówczas biegu narciarskim Zułów - Wilno. Z racji dobrych wyników w strzelectwie został wybrany szefem Hufca Szkolnego Przysposobienia Wojskowego.

- Z tego tytułu miałem okazję i zaszczyt oddać powitalne honory Prezydentowi RP Ignacemu Mościckiemu, gdy podczas wizyty w Grodnie udawał się na Zamek Królewski.

W 1939 r. Hufiec Szkolny PW - razem z innymi - stanął przed o wiele poważniejszym egzaminem, gdy 17 września Armia Czerwona przekroczyła granicę Polski. 20 września jej czołówki podeszły pod Grodno. Pan Fulgenty przechowuje wycinek publikacji pt. "Wrzesień 1939 na Wschodzie" pióra Adriana Konopki z "Gazety Współczesnej". - Między wierszami i o mnie tam mowa - zaznacza. "... Przygotowania do obrony przeciwpancernej poczynił już wcześniej poprzedni dowódca OW "Grodno", płk. dypl. Bohdan Hulewicz - pisze A. Konopka. - Zgromadzono znaczną ilość butelek z płynem zapalającym. Przeszkolono żołnierzy i młodzież z Przysposobienia Wojskowego w posługiwaniu się tą bronią. Utworzono także sprawne służby pomocnicze, szczególnie sani-

ciąg dalszy na str. 4

"PIERWSZY NARÓD ukarany"

ciąg dalszy ze str. 1

W 1972 r. przed kierownictwem wydziału filologiczno-historycznego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu odbywa się kolokwium habilitacyjne, poświęcone "Rozwojowi kartografii Wielkiego Księstwa Litewskiego do połowy XVIII wieku". Rok później Stanisław Aleksandrowicz mianowany zostaje docentem. Od 1977 r. przez ponad 10 lat, pracuje w Instytucie Historii Filii Uniwersytetu Warszawskiego w Białymstoku, gdzie wychował 53 magistrantów i 3 doktorów.

W 1987 r. przenosi się na Uniwersytet i. M. Kopernika. Aktualnie pełni tam funkcję kierownika Zakładu Historii Europy Wschodniej. Cztery lata temu otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego.

Występując na 5 sesji PUL prof. S. Aleksandrowicz zwrócił uwagę na wyodrębnienie poszczególnych etapów, związanych ze zmianą polityki miejscowych władz wobec ludności polskiej.

Po podpisaniu w Krewie unii z Litwą Polska staje się dla ziem Wielkiego Księstwa Litewskiego pośredniczką w kontaktach z zachodnią cywilizacją. Skorzystał z tego m.in. F. Skoryna, który studiował w Krakowie, a następnie na uniwersytetach Europy Zachodniej. Z biegiem czasu wzrastają wpływy polskie nawet na dworze carskim w Moskwie. Szczególnie było to widoczne w połowie XVII wieku.

XVII i XVIII stulecia, to szczyt polskiej dominacji cywilizacyjnej na Kresach Wschodnich. Wtedy właśnie zakończony zostaje proces polonizacji miejscowej szlachty i klas posiadających. Wraz z rozbiorami (1772, 1793, 1795) następuje tragiczny okres w dziejach Polaków - mieszkańców ziem białoruskich i litewskich.

Już pod koniec XVIII wieku pojawiają się pierwsi polscy zesłańcy na Syberii. Wiek XIX, to okres dwóch powstań narodowowyzwoleńczych (1830, 1863). Porażki obu zbrojnych wystąpień przeciw carowi pociągają za sobą kolejne represje i zesłania. Wtedy rozpoczyna się bezwzględna i przymusowa depolonizacja Kresów, prowadzona bez przerwy do połowy lat 80. XX stulecia.

Antypolska polityka caratu znalazła swoją kontynuację w bolszewickiej kampanii przeciw Polakom - "wrogom socjalizmu", "szpiegom" imperialistycznych mocarstw. Rządy Stalina, to apogeum narodowego ucisku Polaków na Kresach Wschodnich. Jemu przypisuje się "zasługi" w doprowadzeniu do perfekcji metod walki z polską narodowością. Cytując znanego historyka - Mikołaja Iwanowa, można powiedzieć, że Polacy stali się "pierwszym narodem ukaranym". To oni przeżyli masowe wysiedlenia, deportacje i prześladowania.

Opinii tej nie może zmienić nawet fakt istnienia na Białorusi i Ukrainie, na przełomie 20. i 30. lat XX w., polskich autonomicznych rejonów narodowych, które miały stać się socjalistyczną alternatywą wobec "imperialistycznej" orientacji II Rzeczypospolitej. W okresie powojennym położenie polskiej mniejszości narodowej w ZSRR uległo tylko częściowej poprawie. Zmalało, szczególnie po śmierci Stalina, niebezpieczeństwo rozpraw fizycznych z Polakami. Nadal jednak trwało masowe wynarodowienie. Represje objęły przede wszystkim byłych żołnierzy AK i inteligencję. O skali podjętej akcji antypolskiej świadczyć może fakt, że oprócz autentycznych Polaków ucierpiała duża liczba osób innych narodowości, mająca nazwiska o polskim brzmieniu.

Profesor Aleksandrowicz podkreślił, że bardzo trudno ustalić - na podstawie drzewa genealogicznego - narodowość ludzi mieszkających na terenie byłego Księstwa Litewskiego. Wydaje się, że najwłaściwszą formą powinno być przekonanie samego zainteresowanego i jego świadomość przynależności do danego narodu (język i nazwisko - nie są ważne).

Pod koniec spotkania prof. Stanisław Aleksandrowicz podarował mińskiej Polonii swoją książkę, poświęconą historii tych ziem.

LOS rodaka

Co zostaje po długim, czasami ciężkim szlaku ziemskim człowieka? Oprócz prochu pod krzyżem, smutku znajomych i pamięci rodziny - ślad w wieczności, dobry czy zły, jaskrawy czy zwykły. Ślad człowieka na ziemi...

Mijają lata i odchodzi całe pokolenie, z którego udziałem tworzyła się zgaczna i ważna część naszej historii. Każdy z dziesiątków tysięcy polskich losów, formowanych przez burze wojenne, stanowi własny pomnik dziejów - cegiełkę, niosącą odbitkę dramatycznego losu Ojczyzny.

Żaden z nich nie powinien zginąć, bo każdy z nich jest cząstką nas, czymś co cementuje drogę narodu do przyszłości.

Pewnego dnia zgłosiła się do redakcji pani Wierzbicka z miasteczka Jeziory koło Grodna, by odtworzyć dla nas jeszcze jeden zwykły, ale dramatyczny polski los.

Kazimierz Orechwo ze wsi o podobnej nazwie - Orechwicze k/Grodna, był sierotą, został wychowany razem z bratem przez pułkownika Babickiego - Polaka, który służył w wojsku rosyjskim. Dzięki tej okoliczności udało mu się ukończyć gimnazjum i zdobyć dobre jak na owe czasy wykształcenie. System wychowawczy carskiej uczelni nie tylko nie stłamsił ducha wolności, ale sprzyjał jego umocnieniu. Dlatego w czasach, gdy powstawały pierwsze polskie legiony, młody Orechwo bez wahania wstąpił pod sztandary Piłsudskiego.

Uczestnik bitwy pod Warszawą, za kampanię 1920 roku, został odznaczony krzyżem Virtuti Militari i potrójnie Krzyżem Walecznych. W okresie międzywojennym uczestniczył w budowie i umocnieniu II Rzeczypospolitej.

Najazd wroga w 1939 roku spotkał z bronią w ręku, jako oficer grodzieńskiego pułku kawalerii. On też podzielił los żołnierzy polskich - cofanie się na Litwę, internowanie i łagier w Kozielsku. Po cudownym wydostaniu się z niewoli brał udział w walkach II Korpusu w Palestynie i we Włoszech.

Po wojnie nigdy nie wrócił do Ojczyzny, ponieważ nie o taką Polskę walczył i nie taki kraj bronił przed wrogami. Mieszkał w Chicago, otoczony troską bliskich i szacunkiem towarzyszy broni. Żył z głęboką tęsknotą za ziemią przodków, nie zobaczywszy jej aż do śmierci.

Taki sobie, zwykły polski los.

Danuta Zaniewska

Listy

Listy

Szanowna Redakcjo!

Chciałabym Was poinformować o nieprzyjemnym incydencie, jaki miał miejsce 21 lutego w Nowej Myszy.

Nazywam się Janina Krapiwina, jestem prezesem "Klubu Polskiego", który był utworzony 29 grudnia 1992 roku. Na posiedzeniu zarządu 3.01 - został ustalony plan naszej działalności. Jednym z jego punktów była organizacja koncertów w języku polskim oraz uroczystości poświęconej Dniu Matki. Na ten koncert były zaproszone władze z Baranowicz i Nowej Myszy, goście z Ambasady RP w Mińsku oraz miejscowy proboszcz.

Władze rejonowe i miejscowe zignorowały jednak to zaproszenie. Impreza przebiegała w bardzo ciepłej atmosferze, dzieci recytowały wiersze o Matce znanych polskich poetów, kółko teatralne przedstawiło spektakl, mamom wręczono kwiaty. Po koncercie zarząd stowarzyszenia zaprosił gości na podwieczorek.

Nazajutrz dowiedzieliśmy się o burzliwej reakcji ze strony władz. Wezwano mnie do rejonowego komitetu wykonawczego, gdzie zagrożono mi wyrzuceniem z pracy oraz zarzucono niestosowne zachowanie wobec władz rejonowych. Według ich słów nie miałam prawa: organizować imprezy w języku polskim, zapraszać gościa z Ambasady RP, księży a nawet przewodniczącego komitetu wykonawczego, A. Żuka. Dlatego nie mogę być dyrektorem urzędu państwowego (czyli klubu) i prezesem rejonowego stowarzyszenia "Klub Polski". Zarzucono mi nawet, że wnoszę rozłam w stosunki między Polakami i Białorusinami. Więc muszę zrezygnować ze swojej pracy; w innym wypadku zostanę wyrzucona.

W tej sytuacji chciałam zapytać: czy rejonowy komitet wykonawczy działa zgodnie z zatwierdzoną niedawno Ustawą "O mniejszościach narodowych RB"? Czy w taki niezbyt ciekawy sposób ma wyglądać współpraca między miejscowymi Polakami a władzami?

Janina Krapiwina
- prezes "Klubu Polskiego" Nowa Mysz

* * *

O ile działalność prezesa "Klubu Polskiego" w Nowej Myszy, Pani Janiny Krapiwinej jest zgodna z całym prawem białoruskim, o tyle postępowanie władz rejonowych temu prawu przeczy.

Jeżeli więc pogróżki władz rejonowych w Baranowiczach, które są wyrazem samowoli, będą zrealizowane władze te wejdą w konflikt z Kodeksem Karnym Republiki.

W takiej sytuacji - w obronie praw prezesa "Klubu Polskiego" - będziemy zmuszeni zwrócić się do Prokuratury RB.

Tadeusz Malewicz
- Wiceprezes Związku, współprzewodniczący Międzynarodowego Komitetu Obrony Praw Polaków na Białorusi

Z ŻYCIA ZPB

Dzień 7 lutego wejdzie do historii Pińska - po długich staraniach otwarto w mieście Polską Bibliotekę Krajoznawczą. Wielką rolę w jej organizacji odegrali prezes Oddziału ZPB w Pińsku - W. Mostek oraz N. Iljeszkowa, I. Demid i inni.

Tradycyjną wstęgę przeciął zastępca prezydenta miasta - W. Woronowicz. On też w imieniu Rady Miejskiej złożył życzenia sukcesów w pracy.

Na uroczystości przemawiali: dyrektorka Centralnej Biblioteki - N. Biutawiczane i historyk z Muzeum Pińskiego - R. Margolina. Znany w mieście malarz p. Szatochin przekazał bibliotece swą grawiurę przedstawiającą świątynię Franciszkańską, a stary mieszkaniec Pińska - M. Poluchowicz - kasetę z nagraniem polskich pieśni wojennych oraz podręczniki i książki o tematyce harcerskiej.

Na zakończenie uroczystości odbył się koncert w wykonaniu uczniów ośrodków nauczania języka polskiego. (mp).

* * *

Ostatnio odbyło się zebrania Towarzystwa Polskich Plastyków na Białorusi. Podsumowano działalność w ubiegłym roku, wyciągnięto odpowiednie wnioski z uwag krytycznych, zgłoszonych w trakcie dyskusji.

Na rok bieżący zaplanowaliśmy kilka wystaw w Grodnie i obwodzie Grodzieńskim, w tym także wystawę charytatywną. Latem planujemy zaprosić malarzy z miast obwodowych Białorusi oraz kolegów z Białegostoku, Suwałk, Sankt-Petersburga, Wilna i Rygi na Międzynarodowy Plener Malarski. Zarząd Towarzystwa apeluje do firm grodzieńskich i białostockich o sponsorowanie tego zamierzenia.

Ryszard Dalkiewicz
- sekretarz TPP

Droga Redakcjo!

Urodziłam się w Wielkiej Brzostowicy w 1909 r.; pamiętam I wojnę światową. Gdy zanosiło się na wielką wojnę, ludzie w popłochu zaczęli masowo wyjeżdżać do Rosji. Dzięki staraniom księdza Ludwika Biesiekierskiego polskie rodziny w miasteczku zostały na miejscu; pozostały również rodziny żydowskie.

Wiosną 1914 r. wkroczyły tu wojska niemieckie. W 1916 r., staraniem księdza Ludwika, założono polską szkołę czteroklasową. Jesienią 1918 r. Niemcy odeszli, a na ich miejsce wkroczyły wojska bolszewickie. Trwały nieprzerwanie walki. Dopiero wiosną 1919 r. nadeszły polskie legiony.

Do Brzostowicy zaczęto zwozić poległych polskich żołnierzy. Ponieważ było ich bardzo dużo, część pochowano koło kościoła Przemienienia Pańskiego, a część na cmentarzu kościelnym św. Piotra i Pawła. Na mogiłach ustawiono brzozowe krzyże.

Pamiętamy o nich

W mieście panowała wtedy epidemia tyfusu; odczuwało się brak niezbędnych leków. Ludzie umierali masowo, zostało dużo sierot. Dlatego ksiądz Ludwik w 1919 r. założył ochronkę dla nich, a dla półsierot kuchnię z obiadami. Zaczęła napływać pomoc materialna z Ameryki, którą rozdzielano wśród ofiar wojny. Niestety, nasz nieustraszony kapłan, który przez całą wojnę ofiarnie ratował parafian i polskość, zmarł w 1920 r. na tyfus.

W 1931 r. szczątki poległych polskich żołnierzy przeniesiono do zbiorowej mogiły przy kościele Przemienienia Pańskiego, postawiono tu pomnik i ogrodzenie. Na pomniku ulokowano rogatywkę.

Mijały lata. Na wolnej ziemi prowadziliśmy spokojne i bogobojne życie. Jednak niedługo cieszyliśmy się wolnością. Nadszedł straszny wrzesień 1939 r.

Będę pamiętała zawsze ten wrześniowy dzień, kiedy przyszła sąsiadka, Teresa Małynicz i powiadomiła, że na rynek mają przywieźć dużo rannych żołnierzy, że należy pójść tam i pomóc. Do pomocy wzięłam kuzynkę Bronisławę i poszyły. Rynek był za pocztą. Z dwóch stron były ustawione namioty, w których lekarze i siostry opatrywali rannych. Pracowaliśmy kilka dni, a 10 września rynek opustoszał, tylko gdzie niegdzie walały się pokrwawione bandaże.

Po kilku dniach rozpoczęło się bezprawie, kto kogo chciał - zabijał. Później zaczęły się prześladowania przez NKWD.

Tutejszym władzom przeszkadzał pomnik ustawiony ku czci poległych żołnierzy. Pomnik i ogrodzenie gdzieś wywieźli, a mogiły zrównano z ziemią. Był to czyn wołający o pomstę do Boga. Nie możemy zapreć się przelanej niewinnie krwi. Dlatego nalegamy o ustawienie pomnika na tym samym miejscu, gdzie leżą prochy naszych żołnierzy. Powinien on być taki sam jak poprzednio z rogatywką i orzełkiem. Na szczęście posiadamy jego fotografię.

Helena Bajer
W. Brzostowica

Co to znaczy studiować w Polsce?

Obecnie dla nikogo nie stanowi tajemnicy to, że sporo młodzieży z Białorusi, Litwy i Ukrainy studiuje w Polsce. Jedni są studentami uniwersytetów, inni kontynuują naukę rozpoczętą wcześniej w kraju, jeszcze ktoś pisze pracę doktorską. Każdy z nich ma różne odczucia oraz problemy, wspólne dla wszystkich.

Człowiek w młodym wieku przyjeżdża do innego kraju w celu podjęcia tu studiów. Oczywiście, wszystko jest tu inne: kultura, polityka, system edukacyjny. Jest zmuszony mieszkać w tym kraju nie jako pasywny obserwator, lecz aktywny członek tego społeczeństwa. I właśnie w momencie uświadomienia sobie tego stopniowo wkrada się niepewność. czym to jest spowodowane? Inna karnacja skóry, bariera językowa, niedostateczny zasób wiedzy, liczne zahamowania, a także "zamrożona" (nierozwinięta dostatecznie) zdolność myślenia operatywnego.

A co dotyczy studentów ze Wschodu, to ogromną rolę odgrywa właśnie ten fakt. Nie jest tajemnicą, że wśród Polaków (z Polski) jest rozpowszechniony stereotyp: "Skoro ze Wschodu, znaczy na bazar". Wiedza naszych studentów, szczególnie w dziedzinie historii, uważana jest za niedostateczną, ponieważ korzystali oni z podręczników za czasów komunistycznych, pełnych niedokładności i kłamstw.

Ten pogląd będzie istniał, niestety, jeszcze długo, ponieważ formował się w przeciągu wielu lat i jest uwarunkowany stosunkami politycznymi, socjalnymi oraz ekonomicznymi między państwami.

Przyjeżdżających do Polski na studia zaskakuje swoboda, wolność. Bardzo odczuwa się kontrast między byłym ZSRR (życie dokładnie rozplanowane przez kogoś), a RP. I kiedy ty - cichy, spokojny i przytłoczony tym wszystkim stykasz się z tą wolnością, po prostu nie wiesz co z nią zrobić. Na uniwersytecie wprowadza się samodzielność we wszystkich dziedzinach.

Wygląda to tak: powiedzmy na tablicy jest wywieszony spis przedmiotów (plan studiów), które student jest zobowiązany zaliczyć w ciągu 5 lat nauki. Obok znajduje się spis prowadzących zajęcia. Student powinien samodzielnie uporządkować rozkład zajęć i wybrać wykładowców. Ciekawie, nie? Poza tym student osobiście decyduje o tym, jakie zdawać egzaminy w określonym semestrze. A może w ogóle nie zdawać? Oczywiście, może to różnie rozplanować.

Każdy student zna stopień naukowy prowadzącego zajęcia albo egzaminatora. Osiągnięcia naukowe są szanowane (honorowane), chociaż na razie, szczerze mówiąc, nie najlepiej opłacane. Zamiast Nikołaj Iwanowicz tu jest pan profesor Kowalewski, doktor Piesiecki itd.

Polski student jest aktywny na zajęciach (chociaż są też leniwi, jak wszędzie), przygotowuje się do ćwiczeń i nie czeka, żeby ktoś odpowiadał za niego. Czytelnie są zawsze pełne ludzi. Im nie trzeba przypominać gdzie iść, jak dojechać do biblioteki, gdzie zdobyć tę czy inną książkę. Student jest traktowany jako dorosły i samodzielnie uczący się człowiek.

Jak czuje się na zajęciach student z byłego ZSRR? Na początku są ćwiczenia lub konserwatorium. Niewiele się z nich rozumie. (jednak nie można porównać języka potocznego do naukowego). Z czasem przychodzi umiejętność notowania w ślad za wykładowcą.

Już sporo rzeczy się rozumie, ale wszystkiego powiedzieć nie można - po prostu brak słów, a poza tym może to wydać się komuś śmieszne. W pewnym momencie zakrada się strach, skrępowanie na zajęciach. Kiedy student stara się, a nie widać wyników, jeszcze bardziej stara się i znowu nic, stopniowo traci pewność siebie. Żeby nie wpaść w depresję, nie można pozwalać sobie na dłuższy "oddech"; należy zapomnieć o niepowodzeniach, iść i iść do przodu.

Do czego jeszcze trudno się przyzwyczaić na początku? Do zwykłych, omal przyjacielskich stosunków między wykładowcą a studentem. Student nie boi się mówić. Nie zastanawiasz się nad tym, jak masz wstać lub usiąść, z jaką intonacją zadać pytanie. Wystarczy po prostu je zadać. Zajęcia nie są w systemie "nadawca (wykładowca) - odbiorca (student)", lecz w formie dyskusji. Ponadto wykładowca nie "zemści" się na tobie podczas egzaminu za to, że walczyłeś o swój własny pogląd.

Wygląd zewnętrzny. Nim nasza studentka pójdzie do sal uniwersytetu na zajęcia (do powiedzmy prof. Iwanowej) zastanowi się nad tym, jakiej długości ma być jej spódnica, czy nakładać makijaż, czy też pójść bez niego, obciąć czy zostawić długie paznokcie. Przecież na egzaminie wszystko to zostanie wypomniane. Natomiast polskiej studentce takie myśli nie chodzą po głowie. Jeśli uważa za stosowne, ona przyjdzie w podartych dżinsach, z szokującą fryzurą i prawie nikt nie zwróci na to uwagi. Tu jest dążenie do wolności. W pełni wyrażona tendencja - wiedza, to jest najważniejsze. Jeżeli twój mózg dokonuje operacji myślowych szybciej w podartych dżinsach - czemuż nie? Nikt nie będzie zmuszał cię włożyć spódniczkę poniżej kolan.

Stosunki przyjacielskie nie nawiązują się tu tak szybko. To raczej wartość "rosyjskiej duszy" - zapraszać do siebie, częstować, szybko nawiązywać kontakty. Tu ludzie mają własny krąg znajomych, który jest zamknięty i bardzo trudno dostać się do niego. Także wielką rolę odgrywa rodzina, dom.

Sporo ludzi zazdrości młodzieży studiującej w Polsce. Owszem, jest czego zazdrościć. Tak, to wolność, inny sposób zachowania się i w ogóle - co tu dużo mówić - sklepy, kawiarnie, dyskoteki, reklamy... Oczywiście, wszystko jest piękne. Ale zajrzyjcie głębiej w oczy tych studentów, a dostrzeżecie niewyjaśniony smutek, być może coś jeszcze. Zgodzicie się ze mną,że bardzo przykrą rzeczą jest czuć się samotnym, wyobcowanym w mniejszym lub większym stopniu.

Szczególnie mocno odczuwa się dystans w stosunku do siebie w Krakowie. Od wieków Uniwersytet Jagielloński słynie ze swego poziomu kształcenia i wykładowców. Wielkim zaszczytem dla wszystkich studentów jest przynależność do tej uczelni. Czasami wydaje się, że ludzie starają się ze wszystkich sił, by być mądrzejszymi od innych, wyróżnić się. Dziewczyna z Białorusi (nie podaję nazwiska) nie była w stanie mieszkać w akademiku, ponieważ nikt nawet na korytarzu nie "rzucił" jej koleżeńskie: "Cześć!". Czyżby uważali ją za człowieka II gatunku? A przecież to boli. W związku z tym była zmuszona wynajmować mieszkanie.

Zazdrość budzi strona finansowa. Spróbuję pokazać, że to wynika tylko z niewiedzy. Średnie stypendium studenckie - 1.500.000 zł. Oczywiście dla ludzi z WNP - to są pieniądze (prawie 100 dolarów). Ale przecież człowiek studiuje nie w WNP, a w RP, gdzie średnia pensja wynosi przeszło 3.000.000 zł. I to uważa się za sumę niedostateczną! A jak się chce czasami pójść do teatru (60-70 tys. zł), do kina (36 tys. zł), napić się kawy w kawiarni (6-15 tys. zł)? A żywność? Chleb - 6-10 tys. zł, masło - 7-8 tys. zł, kurczak - 30-50 tys. zł. Bardzo wysokie są ceny książek. Posiadanie niektórych z nich jest koniecznością: słowniki (100 tys. i więcej), podręczniki języków obcych (18-130 tys. zł). Tak więc trudno być rozrzutnym przy takich cenach. Do tego dochodzi ubranie, obuwie. I żeby do końca wyjaśnić sytuację dodam, że jeżeli student nie zda egzaminu w wyznaczonym terminie, musi wziąć tak zwany "warunek", który kosztuje od 200 do 800.000 zł w zależności od uczelni. Dlatego prawie każdy student stara się dorabiać. Ktoś znalazł pracę w firmie i dobrze zarabia, ktoś pracuje jako sprzątaczka, kelnerka, stróż nocny, listonosz, ktoś dogląda dziecka. Ale ktoś oczywiście stoi na rynku, chociaż takich jest bardzo mało. To wszystko pochłania sporo czasu.

W sumie, oczywiście, są podstawy do zazdrości. Tu chce się żyć, coś osiągnąć, coś ciągle popycha cię do przodu, tu nie można maszerować w miejscu. Dlatego ogarnia nas pragnienie, żeby jak najszybciej tak było i u nas.

Ludzie - nie siedźcie z założonymi rękami, nie myślcie tylko o pieniądzach i rynku. Rozejrzyjcie się wokół, jak wiele jest rzeczy nieznanych, jak dużo ruin w naszych umysłach i sercach trzeba odnowić! Trzeba zacząć jak najwcześniej, żeby nasze dzieci i wnuki nie wstydziły się powiedzieć, że są "ze Wschodu".

Natalia Głowacka

Ferie w Zdroju

Od kilku lat społeczeństwo polskie prowadzi akcję przyjmowania dzieci z Białorusi w swoich rodzinach. Organizatorami są: wspólnoty parafialne, poszczególne organizacje społeczne, szkoły, towarzystwa. Tegoroczne ferie zimowe 10-osobowa grupa dzieci z Grodna spędziła w pięknej, uzdrowiskowej miejscowości Szczawno-Zdrój koło Wałbrzycha.

Dzięki gościnności gospodarzy - członków Komitetu Obywatelskiego Szczawno- Zdroju, staraniom organizatora i kierownika wycieczki - pani Haliny Jakołcewicz oraz życzliwości Zarządu ZPB, który ułatwił dojazd, grodzieńskie maluchy (wśród nich dzieci inwalidów, dzieci z rodzin niepełnych, sieroty) mogły wypocząć w Górach Sudeckich.

Wspaniałe wrażenia wyniosły na pewno w czasie zwiedzania zabytkowych obiektów uzdrowiska, m.in. jednego z największych zamków na Dolnym Śląsku - zamku Książ, gdzie mieszczą się galeria malarstwa oraz wystawa porcelany i fajansu, jak również kościołów w Krzeszowie, zaliczanych do najwybitniejszych dzieł barokowych Europy.

Wycieczki narciarskie w góry, spacery trasami turystycznymi, spotkania w kręgu rodzinnym, dyskoteka, przyjęcie u burmistrza miasta i msza św. w intencji gości - to niepełny wykaz imprez, przygotowanych dla młodych Polaków z Białorusi.

Pobyt wśród rodaków na Dolnym Śląsku był dla nich wspaniałym przeżyciem, które - razem z poczuciem głębokiej wdzięczności - zachowają na całe życie.

Danuta Zaniewska.

W kilku zdaniach

W I kwartale 1994 r. rozpocznie się wydawanie paszportów białoruskich. Jako pierwsi otrzymają je mieszkańcy Mińska.

●

8 lutego minęła 490 rocznica nadania przez króla polskiego Aleksandra Jagiellończyka praw magdeburskich dla Wołkowyska.

●

W ciągu ostatnich sześciu miesięcy z magazynów armii rosyjskiej zginęło około 25 tysięcy sztuk broni, z czego około 21 tysięcy z jednostek stacjonujących na Kaukazie. Sprawcami kradzieży byli i są nadal przede wszystkim żołnierze armii rosyjskiej.

●

Japonia zamierza zaprosić prezydenta B. Jelcyna na lipcowy szczyt siedmiu największych potęg gospodarczych świata.

●

Szkole muzycznej w Smorgoni nadano imię Michała Ogińskiego.

●

Po raz pierwszy w Białymstoku odbyły się polsko-białoruskie targi wyrobów przemysłowych. Kolejne zostaną zorganizowane w Mińsku jesienią br.

●

W Mińsku odbyła się międzynarodowa narada ekspertów, na której omawiano strategiczne zagadnienia związane z dezaktywacją rejonów, które ucierpiały podczas katastrofy w Czernobylu.

●

Przedsiębiorstwa z Rosji są dłużne Białorusi 52 miliardy rubli; natomiast zadłużenie firm białoruskich względem Rosji wynosi 47 mld rubli.

●

W Witebsku rozpoczęto przygotowania do drugiego Międzynarodowego Festiwalu Muzycznego pt. "Słowiański Bazar".

●

W stolicy Republiki odbyła się konferencja białoruskich uczonych na temat "Historyczna nauka i oświata w Republice Białoruś: nowe koncepcje i nowe podejścia". Powołano Asocjację Białoruskich Historyków, której prezesami zostali wybrani naukowcy - Michał Kostiuk i Piotr Szuplak.

Pamięci Z. Nałkowskiej

W Grodnie przy ulicy Akademickiej nr 15 w latach 1922-1926 mieszkała i tworzyła znana polska pisarka - Zofia Nałkowska. Dzięki pomyślnej współpracy polonistów z Białorusi i Polski przed kilku laty zostało otwarte Muzeum pisarki oraz odsłonięta tablica pamiątkowa. Wszystko to zostało zrealizowane z inicjatywy działaczy Uniwersytetu Grodzieńskiego oraz dzięki aktywności i badaniom własnym dr Świetłany Musijenko. Pasja naukowa, entuzjazm, talent organizacyjny dr Musijenko oraz jej wytrwałe starania doprowadziły do zorganizowania w 1989 roku konferencji poświęconej działalności społeczno-politycznej i twórczości Zofii Nałkowskiej w jej tzw. okresie grodzieńskim.

(z).

BRONISŁAW TROŃSKI

"BIBULARZ" znad Niemna

cz. II

Jedyną moją obroną było uporczywe twierdzenie, że gazetę tę widzę po raz pierwszy. Toteż po pewnym czasie gestapowcy nie wracali już do tego tematu.

Nasz cudowny "bibularz" pomagał nam w różnych akcjach. Drukowaliśmy u Ludka odezwy i ulotki, rezygnując w takich przypadkach z wydania kolejnego numeru "Dekady". Zmuszała nas do tego konieczność oszczędzania papieru i farby, których zdobycie połączone było z coraz większymi trudnościami i wzmagało niebezpieczeństwo "wsypy".

Kiedy wczesną wiosną 1943 r. zaczęła się w Grodnie masowa likwidacja Żydów, wydaliśmy specjalną odezwę do społeczeństwa, w której nawoływaliśmy do udzielenia pomocy zbiegłym z getta, do ukrywania ich, doprowadzenia do lasu celem nawiązania kontaktów z oddziałami leśnymi.

W tym samym czasie zastępca burmistrza do spraw ogólnych - Wilhelm Felske zarządził brankę młodzieży na roboty do Reichu. Hitlerowski urząd rozesłał imienne wezwania do trzech tysięcy osób w całym powiecie. W mieście rozplakatowano odezwy; wszyscy wezwani muszą stawić się w określonych punktach zbornych pod groźbą surowych represji. Postanowiliśmy przeciwdziałać temu, wykorzystać nasz "bibularz", wydać ulotkę wzywającą do sabotowania wyjazdu, do uciekania z punktów zbornych.

Ułożyłem tekst i w ciągu nocy odbiliśmy z Ludkiem sto pięćdziesiąt ulotek. Kilkakrotnie zmienialiśmy woskówki. Nie starczyło nam już farby. Część ulotek przekazaliśmy do wysyłki w teren poprzez punkty pocztowe. Część postanowiliśmy wykorzystać w bezpośredniej akcji.

Akurat wypadła niedziela. Wiedzieliśmy, że podczas porannego nabożeństwa w farze przy Rynku będą tłumy, które ściągały tu nie tylko z miasta. We dwójkę z Bolkiem wepchnęliśmy cenny produkt naszego "bibularza" w wewnętrzne kieszenie marynarek i przez nikogo nie zauważeni przedostaliśmy się do kościoła, za organy. W pewnej chwili rzuciliśmy pod wysoki strop plik białych kartek i szybko zbiegliśmy na dół, dołączając spokojnie do modlących się ludzi.

Ulotki opadały powoli, ale już zaczęły się wznosić ręce i chwytać je w locie. Tłum głośno śpiewał. Wyrywano sobie kartki, czytano je. Nikt nie przestawał śpiewać. Ksiądz, widać przestraszony zajściem, czym prędzej pobłogosławił wiernych i nawoływał do rozejścia się.

Tymczasem brat Izy - Janek Wilczyński (zginął jako oficer odrodzonego Wojska Polskiego w walce pod Budziszynem) przedostał się z ulotkami do budynku dawnej szkoły przy ul. Listowskiego, gdzie mieścił się punkt zborny Arbeitsamtu. Kilku polskich strażników grało tam w oczko. Nie zwracali oni uwagi na wchodzących i wychodzących. W korytarzach siedzieli na podłodze młodzi ludzie. Niektórzy, okryci płaszczami, wyciągnęli się i spali. Janek smyrgnął ulotki i czym prędzej wydostał się na zewnątrz, na podwórze. Ktoś rzucił z okna okrzyk. Janek nie dosłyszał tych słów...

W mieście mówiono tylko o ulotce. Powtarzano myśli w niej zawarte: "Szkopy gonią resztkami sił". "Niszczmy zbrodnicze zamiary grabieżców". "Uniemożliwiajmy im na wszystkie sposoby wykonanie ich niecnych planów". "Jeśli nikt się nie stawi - nic nie zrobią. Jeśli wszyscy uciekną - nic nie zrobią". "Śmierć hitlerowskim zbirom".

Ta jawna demonstracja podziemia dodała znów otuchy szerokim warstwom społeczeństwa. Świadomość istnienia żywej, czynnej organizacji przysparzała odwagi, mobilizowała. Korytarze w szkole opustoszały. Nowe grupy, pędzone z okolicznych wiosek, topniały po drodze. Zamiast trzech tysięcy młodych ludzi hitlerowcy zdołali wywieźć tylko siedemdziesięciu kilku.

Przyznam, byliśmy wręcz szczęśliwi i daliśmy się nieco ponieść młodzieńczej brawurze. Postanowiliśmy kuć żelazo póki gorące. Znowu poszedł w ruch nasz drukarniowy powielacz. Tym razem wybił on jednobrzmiące listy do kilku miejscowych policjantów, którzy byli znani z okrucieństwa. "Praca w policji jest równoznaczna z wysługiwaniem się śmiertelnemu wrogowi i jest zdradą wobec narodu polskiego. Jeśli nie porzucicie haniebnej służby, to dosięgnie was wkrótce karząca ręka organizacji podziemnej".
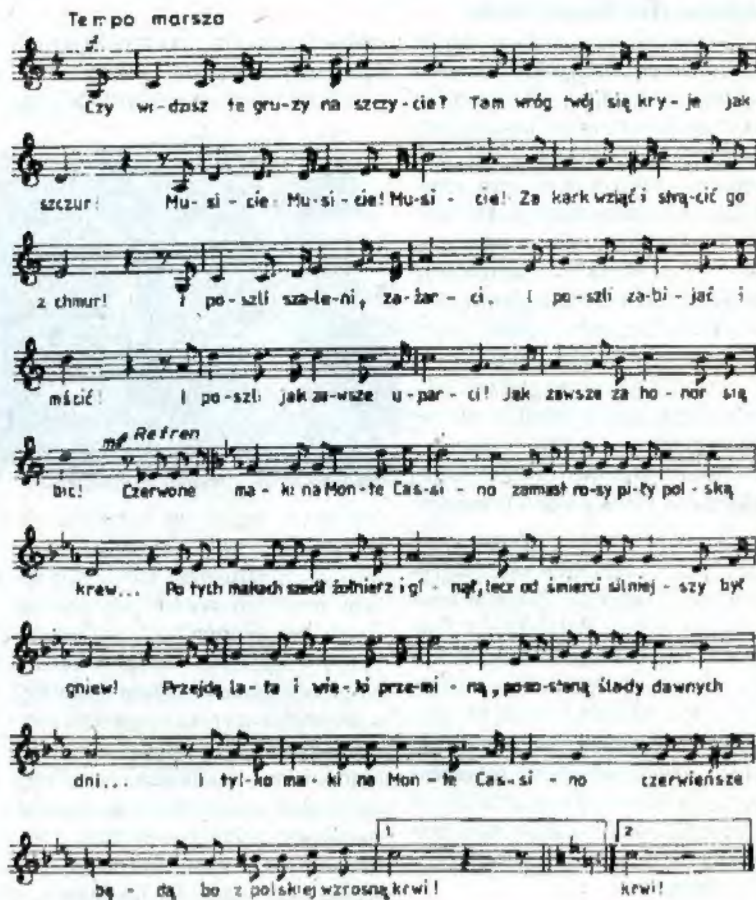
Listy włożyliśmy do niebieskawych kopert. Zaadresowaliśmy je. Bolek wrzucił je do skrzynek pocztowych w różnych punktach miasta.

Po kilku dniach dotarły do nas relacje. Wśród policjantów szerzyła się panika. Przerazili się nie na żarty. Wzmocniono posterunek przed komisariatem. Policjantom wydano dodatkowe granaty. Przez pewien czas ślamazarnie i bojaźliwie wykonywali polecenia niemieckich przełożonych, ale nikt nie porzucił służby. Dopiero przypadkowe rozbrojenie dwóch policjantów przyniosło konkretne efekty. Ale to już inna sprawa.

P.S. Obecnie w Polsce przygotowuje się do druku encyklopedię o konspiracyjnej prasie w czasie II wojny światowej. Autor tego artykułu poszukuje oryginałów "Dekady". Prosimy o kontakt telefoniczny w tej sprawie z naszą redakcją.

✦ Pieśń hymniczna ✦

Tekst: Feliks Konarski "Ref-Ren" (1944) Melodia: Alfred Schütz (1944)

CZERWONE MAKI na Monte Cassino

Pieśń powstała w czasie walk Drugiego Korpusu pod dowództwem gen. W. Andersa o masyw Monte Cassino. Stanowił on klucz do niemieckiej obrony zamykającej z południa kierunek na Rzym. 18 maja 1944 r., po siedmiu dniach walki, patrol 12 pułku Ułanów Podolskich wdarł się do ruin klasztoru, by zatknąć na szczycie biało-czerwony sztandar, a plutonowy Karol Czech odegrał na gruzach hejnał mariacki. Zwycięstwo zostało okupione śmiercią 924 oficerów i żołnierzy polskich.

Nocą z 17 na 18 maja poeta-żołnierz Feliks Konarski (pseudonim artystyczny "Ref-Ren") dyrektor Teatru Żołnierza Polskiego 2 Korpusu, wspólnie z kompozytorem - Alfredem Schtzem ułożyli słowa i muzykę pieśni, która wkrótce stała się jedną z najpopularniejszych w Polsce.

Czy widzisz te gruzy na szczycie?
Tam wróg twój się kryje jak szczur!
Musicie! Musicie! Musicie!!!
Za kark wziąć i strącić go z chmur!
I poszli szaleni, zażarci,
I poszli zabijać i mścić!
I poszli - jak zawsze - uparci!
Jak zawsze - za honor się bić!

Czerwone maki na Monte Cassino
Zamiast rosy piły polską krew...
Po tych makach szedł żołnierz
i ginął.
Lecz od śmierci silniejszy był
gniew!
Przejdą lata i wieki przeminą,
Pozostają ślady dawnych dni...
I tylko maki na Monte Cassino
Czerwieńsze będą, bo z polskiej
wzrosną krwi!...

Runęli przez ogień straceńcy!
Niejeden z nich dostał i padł...
Jak ci, z Samosierry szaleńcy!
Jak ci, spod Rokitny sprzed lat!
Runęli impetem szalonym
I doszli!... I udał się szturm!...
I sztandar swój biało-czerwony
Zatknęli na gruzach wśród chmur!...

Czerwone maki na Monte Cassino...

Czy widzisz ten rząd białych krzyży?
To Polak z honorem brał ślub!...
Idź naprzód!... Im dalej. Im wyżej...
Tym więcej ich znajdziesz u stóp!
Ta ziemia do Polski należy.
Choć Polska daleko jest stąd.
Bo wolność... krzyżami się mierzy!...
Historia ten jeden ma błąd!...

Czerwone maki na Monte Cassino...

Wszystko zaczęło się w GRODNIE

ciąg dalszy ze str. 1

tarną i łączności, do których zgłosiło się wielu miejscowych harcerzy. Rankiem 20 września z nadrzecznych mgieł wyjechały pierwsze radzieckie czołgi. Zaskoczyły one czujkę wystawioną przy moście i wjechały do miasta... Na wiadomość o pojawieniu się nieprzyjacielskich czołgów, kanonierzy ewakuowanej z Wołkowyska 94 baterii artylerii przeciwlotniczej wytoczyli z koszar 2 Dywizjonu stojącego na dziedzińcu "Boforsa", ustawili go na skwerze koło Teatru Miejskiego przy ul. Narutowicza i celując "po lufie" wzięli pod ogień czołg stojący przy Pl. Wolności. Jeden z pierwszych pocisków zerwał czołgowi gąsienicę. Grupa uczniów, kryjąc się za krzakami, obrzuciła unieruchomiony pojazd butelkami z benzyną. Nastąpił wybuch amunicji. Cała załoga czołgu zginęła..."

Młodzi obrońcy Grodna - razem z dorosłymi - uczestniczyli także w ciężkich walkach z piechotą przeciwnika. Rankiem 22 września Grodno zostało zdobyte przez przeważające siły nieprzyjaciela...

Od razu po wkroczeniu Armii Czerwonej wielu wziętych do niewoli oficerów WP, policjantów, wojskowych KOP-u, jak również część ludności cywilnej uznanej za "burżujów" i młodych zapaleńców - rozstrzelano...

- Mój ojciec, widząc taką sytuację - wraca do wspomnień pan Fulgenty - objął mnie i rzekł: "Synu, cała praca mego życia, by zapewnić ci przyszłość - na nic. Ja znam ich z przeszłości".

Te słowa głęboko wryły mi się w pamięć. I rzeczywiście - rozpoczęły się łapanki, masowe aresztowania. Miejscowi prowokatorzy z czerwonymi opaskami na rękach współpracowali z NKWD. Uczniowie bali się wkładać mundurki gimnazjalne. W połowie października otwarto szkoły i gimnazja. Z trwogą w sercu rozpoczęliśmy naukę, czuliśmy się nieswojo. Nad każdym z nas zawisł miecz Damoklesa... 22 października 1939 r. zostałem schwytany..."

Ten sam los podzielił rodzony brat Fulgentego - Włodzimierz Tajanko, abiturient Państwowego Gimnazjum Męskiego w Grodnie, student Politechniki Warszawskiej, podchorąży, we wrześniu 1939 r. obrońca twierdzy w Modlinie. Z wojny wrócił do Grodna, został aresztowany zimą 1940 r. i wywieziony do Workuty. Zachowała się depesza, którą niespełna 22-letni Włodzimierz Tajanko nadesłał z Rosji do rodziców: "Pozdrawiam tatę, mamę, siostry. Jestem żyw i zdrów. Całuję. Wiadomości nadsyłajcie na adres: obwód archangielski, osiedle Workuta, skrytka pocztowa 213/5".

Po latach Polski Czerwony Krzyż, na podstawie wykazu poległych i zmarłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na obczyźnie, wydanego przez Instytut Historyczny im. Gen. Sikorskiego w Londynie, powiadomił matkę - Wierę Tajanko, że kapral - podchorąży Polskich Sił Zbrojnych w ZSRR, 7 Baon Saperów, Włodzimierz Tajanko w 1942 r. zmarł na dur plamisty i został pochowany na cmentarzu w St. Kermine (Uzbekistan). Nie dane mu było walczyć w szeregach armii gen. Andersa, do której zaciągnął się z łagrów Workuty.

Hołd pamięci Włodzimierza Tajanki i jego bohaterskich ziomków z Grodna złożono 13 listopada 1988 r. Tego dnia w parafialny, kościele pod wezwaniem Najświętszego Serca Pana Jezusa w Olsztynie została poświęcona uroczyście i odsłonięta tablica pamiątkowa ufundowana ze składek społeczeństwa regionu. Napis na tablicy głosi: "W hołdzie obrońcom Grodna z września 1939 roku. Poległym, pomordowanym i deportowanym mieszkańcom Ziemi Grodzieńskiej, żołnierzom AK "Lewy i Prawy 81 PŁ. Strzelców Grodzieńskich oraz wszystkim walczącym z okupantem o niepodległość Polski w latach 1939-1945".

W ten sposób upamiętniono także zesłańcze losy tysięcy obywateli Ziemi Grodzieńskiej, wśród nich Fulgentego Rymszelisa, więźnia nr 225.

Jerzy SURWIŁO
"Kurier Wileński"

Koła społeczne Rzeczpospolitej rozumiały ten stan rzeczy, próbowały przedstawić jego ocenę oraz zaproponować drogi wyjścia z kryzysu. Część magnaterii uważała, że "korzenie zła" tkwią w częstych wojnach i intrygach dworów obcych mocarstw oraz dążeniach Augusta II do absolutnej monarchii. Średnia szlachta także przyłączyła się do głosów krytyki i prób reformowania państwa (np. sandomierski cześnik Dunin-Karwicki i podkanclerz WKL S. Szczuka).

Jednakże król i szlachta byli bezsilni, ponieważ władza koncentrowała się w rękach możnych rodów magnackich. Również w ich środowisku w XVIII w. znalazły się osoby myślące trzeźwo i realistycznie. Polityczną dalekowzrocznością odznaczali się szczególnie Czartoryscy. W połowie XVIII w. zrozumieli oni, że ani król, ani sejm nie są zdolni do przeprowadzenia reform społecznych. Drogi królewskiego dworu Czartoryskich rozeszły się wyraźnie. Odstąpić od reform partia Czartoryskich (jak ją nazwano "Familia") nie miała zamiaru.

W latach 1762-1763 Rzeczpospolita znalazła się na krawędzi wojny domowej. "Familia" nie posiadała dużych sił wojskowych,

CZAS NIEPOKOJU

Część III

więc w swej działalności orientowała się na Rosję. 5 października 1763 r. w Dreźnie zmarł król August III. Wiosną 1764 r. na sejm konwokacyjny zjechało do Warszawy wielu uzbrojonych "republikanów" (przeciwników "Familii" - Braniccy, Radziwiłłowie i inni). Zerwać obrad sejmu nie udało się im. O wszystkim zadecydowała zbrojna interwencja rosyjska. Branicki ukrył się na Węgrzech, a Radziwiłł w Mołdawii.

Pozbywszy się silnych oponentów Czartoryscy przeprowadzają przez sejm blok reform. Parlament ograniczył prawo do "liberum veto", posłowie zostali zwolnieni z przestrzegania sejmikowych instrukcji.

W celu reorganizacji działalności finansowej państwa została utworzona komisja skarbowa. Została wprowadzona generalna opłata celna. 6 września 1764 r. na sejmie elekcyjnym został wybrany królem Stanisław August Poniatowski, zwolennik partii Czartoryskich.

Reformy prowadzono na szeroką skalę. Jednym z głównych zadań było sprzyjanie rozwojowi krajowej wytwórczości. W 1766 r. powstało jedno z pierwszych towarzystw akcyjnych "Kompania manufaktur wełnianych" na czele z A. Zamoyskim. W 1784 roku została zorganizowana kompania handlu ze Wschodem. Wiele uwagi poświęca się zreformowaniu obrotu pieniężnego.. Pojawiają się manufaktury. Nieraz w celu zachęty do ich tworzenia wydawano absurdalne uchwały skierowane przeciwko przepychowi: obywateli zobowiązywano ubierać się w odzież krajowej produkcji. Buduje się liczne drogi i kanały. Wielu magnatów przyznaje wolność chłopom (Chreptowicze, Zamoyscy, Massalscy). Największą rangę w drugiej połowie XVIII w. miały reformy A. Tyzenhauza, jego próby utworzenia centrum kulturalno-przemysłowego.

Jurij Gordiejew

Z FANTAZJĄ

W Grodzieńskim Obwodowym Teatrze oglądaliśmy niedawno występy artystów ze Szwajcarii: zespołu pieśni i tańca "Rakassa" oraz teatru tańca "Marzenia rozgniewanych elfów". Ich występy stały się dla nas niezwykłym przeżyciem. Przedstawieniom towarzyszyły głośne "brawa"; sala była całkowicie wypełniona.

Dlaczego szwajcarski teatr wywołał taki aplauz grodzieńskiej publiczności? Mogliśmy zobaczyć, niestety, tylko dwa przedstawienia bardzo różniących się od siebie teatrów o niezwykłym stylu i charakterze. Jednakże łączyła je wspólna tematyka - miłość i sens życia.

Podstawą pierwszego przedstawienia "Prosty jak sznur, lot strzępów" był kontrast między rozumem i uczuciami. Na scenie występują dwie rzeczy: lina - symbol ograniczającej, regulującej mocy rozumu i intelektu, który dąży do tego, by doprowadzić nas do celu, bez żadnych odchyleń, prosto jak lina; oraz tkanina, poszarpana, stłamszona, podarta - symbol chaotyczności uczuć.

Prosta linia i bezkształtna tkanina - to dwa kontrastujące żywioły. Tak, gdyby człowiek żył, kierując się tylko uczuciami, to zgubiłby się w swoim własnym wewnętrznym chaosie. Z kolei ten, który uznaje tylko rozum, traci wszelkie cechy człowieka, staje się maszyną. Taki człowiek nie jest zdolny obcować z innymi, bo uczucia partnera są mu obce, więc on umiera w samotności.

W poszukiwaniu idealnego związku rozumu i uczuć spotyka się czterech ludzi, którzy siadają między swoimi płótnami i liniami i "prosto jak sznur dążą do lotu strzępów". Ich problem: poszukiwanie sposobu, który pomoże im zespolić w jedną całość te dwa kontrasty.

Walka między rozumem i uczuciami, poszukiwanie idealnej całości, to chyba jest sens życia oraz cel, do którego dąży człowiek? Z tym pytaniem zwracam się do kierowniczki zespołu "Rakassa" - **Any Tażuiti-Gregli:**

- Tak, w pracy nad tym przedstawieniem głównym celem było odzwierciedlenie sensu życia, otaczającej nas rzeczywistości. Pierwszy problem - to wewnętrzna walka człowieka, który zmaga się ze swoimi uczuciami, swoimi myślami i dążeniami. Nie zawsze daje ona pozytywne rezultaty.

Powstaje także inny problem: istnieją ludzie z dominującą intelektualną lub emocjonalną osobowością, ale nie zawsze pomiędzy nimi panuje zrozumienie. Więc oni walczą ze sobą, starając się zaspokoić własne ambicje, szukając najbardziej korzystnego dla siebie rozwiązania. Idealnym rozwiązaniem jest dążenie do połączenia siły rozumu i uczuć, czyli jest to cel, do którego człowiek zmierza w ciągu całego życia.

Irena Artisz: - Pani też bierze udział w przedstawieniu, ale już nie jako kierowniczka, lecz artystka. Jest Pani zawodową tancerką?

Ana Tażuiti-Gregli: - Tak, przez kilka lat studiowałam flet i fortepian w konserwatorium Vintertura. Wykształcenie tancerki otrzymałam kilka lat później w Kolombo Dance Factory, a od 1983 roku zajmuję się zawodowo tańcem.

I.A.: - Kiedy powstał zespół i na czym polegają kryteria doboru aktorów?

A.T.G.: - Zespół mój powstał w 1989 roku. Od pierwszego dnia jego istnienia pracuję z dwiema tancerkami - Saną Bek i Susanną Wetli. Czasami, kiedy tego wymaga program, zapraszam do udziału w przedstawieniu innych tancerzy, ale zdarza się to bardzo rzadko. Główne kryteria przy doborze, to zrozumienie muzyki i własna fantazja.

I.A.: - W 1991 roku Pani zespół z powodzeniem występował w Sankt-Petersburgu, Puszkinie, Mińsku i Grodnie. W tym roku Pani powtórzyła swój sukces.

A.T.G.: - Ja bardzo się cieszę, że białoruscy i rosyjscy widzowie przychodzą na moje spektakle. Myślę, że tak dzieje się tylko dlatego, że bardzo lubię waszych ludzi. Bardzo dobrze czuję się na tej ziemi, a ludzie wyczuwając to starają się odwzajemnić uczucia. Moje przedstawienia, ich główny sens staram się skierować do każdego widza, a to sprawia, że każdy człowiek przeżywa występy indywidualnie, w sposób tylko dla niego zrozumiały.

I.A.: - Czy zamierza Pani w przyszłości jeszcze przyjechać do Grodna?

A.T.G.: - Tak, oczywiście. Już nawiązaliśmy kilka kontaktów z Teatrem w Sankt-Petersburgu i Grodnie. Mam nadzieję,że nasza współpraca będzie przebiegała w jak najlepszej atmosferze.

I.A.: - Dziękuję Pani za rozmowę i życzę sukcesów.

* * *

W następnym numerze opowiemy o występach w Grodnie zespołu tańca "Marzenia rozgniewanych elfów" ze Szwajcarii.

Irena Artisz

Post-scriptum

Dążenie do doskonałości jest przedsięwzięciem tyle idealistycznym, co karkołomnym. Ktoś może skomentować to z sarkazmem: ot, porywanie się z motyką na słońce, idee fixe, abstrakcyjna sztuka życia - piękna acz nieosiągalna.

W serpentynie dni ciągle powtarza się pytanie: co jest właściwie najważniejsze dla nas? Czy tłuste ziarna w strąkach bytu, ciepło i światło zastygłe w bursztynie czasu, czy może właśnie owe promienie idei szlifowane przez wieki? Jeden pokarm nasyca nas energią, inny jego rodzaj zaspokaja nasze potrzeby tkwiące w głębi duszy.

W epoce greckiej mężowie stanu twierdzili: "Najwyższym dobrem jest zadowolenie, a źródłem pozyskania go - rozum. Zadowolenie, to stan harmonii, ciszy, spokoju ducha". Wielki Demokryt pouczał: "Naprawdę istnieją tylko atomy i próżnia, a słodycz i gorycz, ciepło i barwy są subiektywne; mniema się i wyobraża, że istnieją postrzegane własności, tymczasem nie istnieją..." Wiedzę dzielił on na "prawdziwą" i "ciemną", czyli kwintesencję funkcji rozumu oraz wrażenia dostarczane nam przez zmysły.

Epoki mijają, znikały w toni zapomnienia, pokolenia przejmowały warty. W skarbcach pozostały tylko imiona mędrców, esencja ich przemyśleń, uniwersalne wartości moralne i estetyczne. Dzisiaj można powtórzyć pytanie sprzed stuleci: czy faktycznie dla człowieka zagubionego w labiryncie idei i haseł najważniejszym dobrem jest pełnia zadowolenia? Tak niecierpliwie i namiętnie szukamy źródeł podskórnych i tajemniczych, skąd biją strumienie radości, które - skupiając swe życiodajne wody - tworzą rzekę oczyszczenia i wiary w przyszłość.

M. Suchożebrski

W 50 rocznicę utworzenia Armii Krajowej polscy naukowcy z Uniwersytetu Ludowego z białoruskimi uczonymi na konferencjach w Mińsku i Grodnie starają się odtworzyć prawdę o historii działania AK na naszych terenach.

Ja też opowiem o tragicznym losie młodego żołnierza zamordowanego w Sosnowym Borze w Wołkowysku.

Był bardzo młody, w rozkwicie sił, pięknie się nazywał - Narcyz Gienikur.

Z niedużym oddziałem AK działał na naszych terenach, mając nadzieję na odzyskanie Wolnej Polski - bez hitlerowskiego nazizmu i stalinowskiego komunizmu. Po zakończeniu drugiej wojny światowej pozostał tutaj.

W Wołkowysku przy ul. Mickiewicza 6 była tajna podchorążówka. Szczegóły działania rozpatrywała grupa AK: czy przedostanie się do Polski pozostałych na Zachodniej Białorusi jednostek, czy prowadzenia walki z funkcjonariuszami NKWD za ich masakry na ludności Polski? Wśród działaczy podchorążówki był zdrajca. Kto? Niestety, do dziś to pozostało tajemnicą.

Wznieśmy tu krzyż

Cała grupa została schwytana przez NKWD. Bez sądu była rozstrzelana nocą w pobliskim sosnowym lesie, niedaleko tejże ul. Mickiewicza.

Miejsce masakry żołnierzy AK było zrównane z ziemią, aby po nich nie zostało żadnego śladu, żadnej pamięci.

Jedna pani słyszała nocą salwy karabinowe i domyśliła się co tam się wydarzyło. Wczesnym rankiem udała się na miejsce popełnionej zbrodni, obłożyła je małymi kamykami. Przez długie lata dbała o miejsce wiecznego spoczynku tych, co zostali zamordowani walcząc o lepsze jutro swojego narodu. Zawsze stawiała tam bukiet świeżych kwiatów.

Do naszych czasów miejsce to pozostawało w tajemnicy; nikt nie domyślał się z jakiej przyczyny było tak zadbane. Później opiekunka zbiorowego grobu również odeszła na wieczny spoczynek.

Sprawcy masakry, grzebiąc ciała straconych i równając ziemię mniemali, że ślad po nich zaginie, a miejsce wiecznego spoczynku zarośnie chwastami i odejdzie w niepamięć. Jednak stało się inaczej, zawdzięczając czujnemu oku kobiety-patriotki.

Polacy, którym nie są obojętne losy żołnierzy składających swe życia na Ołtarzu Ojczyzny, muszą wznieść w tym miejscu pomnik z krzyżem i tablicą upamiętniającą ich czyny: Młodzieży polska patrz na ten krzyż. Akowcy polscy dźwignęli go wzwyż. Przechodząc poniewierki, katusze, śmierć i serca zawały - dla Ciebie, Polsko i dla twej chwały.

P.S. Szczegóły osnute na informacji podanej przez Józefa Sidorkiewicza i Reginę Bakłażec z Wołkowyska oraz siostrę zamordowanego akowca - Teofilę Gienikur (Luchowską) ze Szczecinka (Polska).

Fabian Roztworowski
Wołkowysk

W wyniku II wojny światowej w granicach ZSRR znalazła się ponad jedna trzecia ziem przedwojennego państwa polskiego, stanowiąca kilka jednostek administracji kościelnej. Na terenie Białorusi było to 345 parafii, w tym 218 z diecezji wileńskiej, 120 z diecezji pińskiej oraz 7 z łomżyńskiej.

W wyniku prześladowań Kościoła rzymsko-katolickiego zamknięto wiele świątyń, uległy likwidacji seminaria duchowne i praktycznie została zniszczona hierarchia kościelna.

Przemiany lat 80. pozwoliły Stolicy Apostolskiej - po przeszło 60 latach - po raz pierwszy mianować biskupa z jurysdykcją na całą Białoruś - ks. Tadeusza Kondrusiewicza. 13 kwietnia 1991 roku Watykan dokonał kolejnych nominacji biskupich; wyznaczono bowiem nowe granice diecezji oraz powołano nową jednostkę terytorialną Kościoła.

Arcybiskupem Mińska i Mohylewa został mianowany ks. Kazimierz Świątek. W ten sposób archidiecezja mohylewska, ograniczona terytorialnie do granic Białorusi, oraz diecezja mińska zostały połączone unią personalną. Obecnie abp. K. Świątek jest również administratorem apostolskim całej Białorusi. Równocześnie została powołana diecezja grodzieńska, odpowiadająca terytorialnie obwodowi. Biskupem-ordynariuszem w Grodnie został ks. Aleksander Kaszkiewicz.

W myśl jego Dekretu z dnia 17 lutego 1993 roku teren diecezji został podzielony na dekanaty:

1. Brzostowicki; 2. Grodzieński Wschodni; 3. Grodzieński Zachodni; 4. Iwiewski; 5. Lidzki; 6. Mostowski; 7. Nowogródzki; 8. Ostrowiecki; 9. Oszmiański; 10. Raduński; 11. Słonimski; 12. Smorgoński; 13. Szczuczyński; 14. Wołkowyski; 15. Zdzięciolski

Dziekanem Dekanatu Grodno-Wschód z siedzibą w katedrze został mianowany ks. prałat Józef Trubowicz, Dekanatu Grodno-Zachód z siedzibą w parafii Bernardyńskiej - ks. Antoni Chańko.

Laura Michajlik

Jezu, ufam Tobie!

"Dusza, która cześć będzie ten obraz, nie zginie"

(z "Dzienniczka" s. Faustyny)

Z obrazem Jezusa Miłosiernego, o którym pisaliśmy niedawno, związanych jest wiele przedziwnych historii. Nawiązując do tego tematu, chciałabym przytoczyć jeszcze jedną, usłyszaną od koleżanki z radia warszawskiego - Krystyny Kulej.

Praca nad audycją o Powstaniu Warszawskim została poprzedzona spotkaniem z jego uczestnikiem - Samuelem Wilenbergiem, obecnie obywatelem Izraela. Po wielu latach emigracji przyjechał on do Warszawy, aby uzupełnić niektóre szczegóły swojej książki o Treblince. Zgadzając się na wywiad, wyznaczył jako miejsce spotkania małą kawiarenkę przy ul. Marszałkowskiej w centrum stolicy.

Z okna kawiarni widać było wyjście na duży plac, taką warszawską "studnię", otoczoną starymi kamienicami. Jak się okazało, w jednej z nich podczas wojny znalazła schronienie żydowska rodzina Wilenbergów. Ojciec pana Samuela był malarzem i utrzymywał się z tego, gdyż m.in. malował liczne kopie obrazu Jezusa Miłosiernego. Jak wiadomo podczas wojny kult obrazu upowszechniali na świecie polscy żołnierze i tułacze. Dlatego artysta miał dużo zamówień, w tym także od obrońców oblężonej Warszawy.

Kiedy powstanie chyliło się ku upadkowi, dnia 30 sierpnia 1944 roku odbył się duży nalot na miasto. Schodząc do piwnicy, w której zawsze znajdował schronienie, malarz zatrzymał się przy drzwiach i zaczął węglem szybko malować głowę Chrystusa Miłosiernego.

Gdy skończył pracę, było już po nalocie. Okazało się, że cała dzielnica, w tym wszystkie kamienice, które otaczały podwórze, zostały zburzone. Wyjątkiem była ta, w której pracował artysta i na drzwiach której powstał fragment obrazu Jezusa Miłosiernego.

- "Obiecuję, że dusza, która cześć będzie ten obraz nie zginie... Ja sam bronić ją będę jako swej chwały" - przychodzą na pamięć słowa, skierowane przez Pana Jezusa do siostry Faustyny.

Dziwnym wydaje się fakt, że żydowska rodzina potrafiła przetrwać cały okres okupacji w centrum Warszawy, nie kryjąc się i wielokrotnie narażając się na spotkania z Niemcami. Dopiero pod koniec powstania młody Wilenberg został aresztowany i wywieziony do Treblinki. Dziwnym zbiegiem okoliczności udało mu się uciec, co również graniczy z cudem, ponieważ wiadomo, że z Treblinki "wychodziło się tylko kominem"... Malarz szczęśliwie przeżył wojnę; zmarł w Łodzi w 1947 roku.

Zafascynowana tą historią dziennikarka tego samego dnia, razem z panem Samuelem, udała się do wskazanego domu, by sprawdzić czy nie pozostał tam jakiś ślad. Na drzwiach do piwnicy zobaczyli dobrze zachowany i starannie chroniony przez obecnych lokatorów obraz Chrystusa.

W wyniku tego spotkania powstała wspaniała audycja, która poszła na antenę pod koniec 1992 roku w programie trzecim Polskiego Radia.

Historią tą zainteresowały się siostry ze zgromadzenia Matki Bożej Miłosierdzia, do którego należała sługa Boża Faustyna; odwiedziły one dom na Marszałkowskiej w towarzystwie pana Wilenberga. Każda podobna informacja jest zbierana i załączana do materiałów, związanych z życiem i działalnością s. Faustyny w przededniu jej beatyfikacji. (lm).

KTO WZNOSI ołtarze...

Żytomla znajduje się w odległości 20 km do Grodna. Graniczy z parafiami: Kozłowicze, Kosubińce i Jeziory. Administracyjnie należy do gminy w Wiercieliszkach. Ongiś była to bardzo prężna i bogata w tradycje parafia unicka, która z rozkazu cara została włączona do prawosławia.

Na terenie parafii w Żytomli znajduje się piękny drewniany kościół pod wezwaniem Zwiastowania N.M.P. Po niezbyt udanych współcześnie przeróbkach służy jako cerkiew dla wiernych obrządku prawosławnego.

Parafianie w Żytomli w 1939 roku, pozbawieni opieki duszpasterskiej, zostali włączeni decyzją ks. abpa Romualda Jałbrzykowskiego pod jurysdykcję parafii koszubińskiej. Po roku 1962 i ta opieka przestała być realna, gdyż ks. prof. Antoni Baradyn został zmuszony do wyjazdu i zamieszkał w Kamionce.

Kościół w Koszubińcach został zamknięty, a plebania zamieniona na szkołę. Parafia została "zlikwidowana". 25 listopada 1990 r. została wskrzeszona do życia decyzją ks. bpa Tadeusza Kondrusiewicza. Żytomlanie zwrócili się tam o sprawowanie opieki duszpasterskiej; byli bowiem jak owce bez pasterza i kościoła.

Na życzenie zainteresowanych w 1991 r. rozpoczęto systematycznie celebrować nabożeństwa (dla 117 rodzin) przy ołtarzu polowym, bez względu na warunki atmosferyczne. Wierni powołali komitet i rozpoczęli starania u władz państwowych o pozwolenie na budowę własnego obiektu sakralnego.

Władze terenowe, zwłaszcza na szczeblu powiatu (rospałkomu), podeszły ze zrozumieniem do potrzeb religijnych tutejszej ludności. Wydane zostało zezwolenie na zbudowanie kaplicy na miejscowym cmentarzu katolickim. Budowę rozpoczęto według projektu architekta Cyryla Stankiewicza w maju, a zakończono w październiku 1992 r. Przy budowie pracowali wszyscy parafianie oraz wiele osób przyjezdnych, zwłaszcza z Grodna.

Komitet, powołany do reprezentowania wszystkich wierzących, postanowił złożyć dokumenty do władz państwowych z prośbą o rejestrację. Oczekiwany dzień 25 stycznia 1993 r. nadszedł szybko. Przedstawiciele społeczności katolickiej otrzymali dokument uznający osobowość prawną. Od tego dnia parafia w Żytomli jest pod wezwaniem Niepokalanego Serca Maryi.

Słowa wielkiego uznania należą się wiernym nowopowstałej parafii i władz administracyjnych. Wspólne działanie przyczyniło się do uwieńczenia wysiłku wspaniałym dziełem. Kto buduje świątynie i wznosi ołtarze, ten uprasza pomyślność dla siebie i Ojczyzny.

KALENDARZ religijny

4 kwietnia Palmowa Niedziela

Już od początku Wielkiego Postu przygotowujemy nasze serca przez pokutę i uczynki chrześcijańskiej miłości, by tego dnia razem z całym Kościołem obchodzić pamiątkę wjazdu Pana Jezusa do Jerozolimy, gdzie miał on spełnić paschalną tajemnicę Męki i Zmartwychwstania.

Męka Jezusa nie jest wydarzeniem jedynie z przeszłości, ale dramatem ciągle trwającym, ponieważ jego uczestnicy żyją, lub odżywają w nas. Przypatrzmy się im, a zobaczymy jak wiele podobieństwa jest z naszym dniem dzisiejszym.

Przede wszystkim tłum, zmienny i ulegający wpływom, który przyjmował dziś z okrzykami radości Jezusa, aby obwołać go królem, ale już za kilka dni będzie głośno krzyczał: ukrzyżuj go! Apostołowie, którzy do końca myśleli o tym, że Jezus przejmie władzę w Izraelu i przydzieli im odpowiednie stanowiska. Gdy przyjdzie godzina próby, zmorzeni snem nie zauważą agonii Jezusa i uciekną w czasie męki. Judasz, który zdradził Jezusa - patron tych wszystkich, którzy nie są zdolni do prawdziwej przyjaźni i miłości.

O. Stanisław Gawlik

ŻARNOWA GÓRA

Adam Mickiewicz w swych utworach często wymienia nazwy wsi, zaścianków, jezior, rzek i wzgórz istniejących w rzeczywistości w jego stronach ojczystych. W balladzie "Tukaj albo próby przyjaźni" wymienia na przykład Żarnową Górę:

"Gdzie puszcza zarosła wkoło,
Spodem czarna, z wierzchu płowa,
Żwirami nasute czoło
Wynosi góra Żarnowa..."

Żarnowa Góra znajduje się w uroczysku Szałowszczyzna w okolicach Zaosia. Nazwa - jak należy przypuszczać - pochodzi od słowa "żarna" - kamienie młyńskie. Są ludzie, którzy pamiętają jeszcze, że kiedyś był tu wiatrak.

Balladę tę Adam Mickiewicz napisał w 1820 roku. Od tego czasu zmienił się oczywiście wygląd góry. Dziś już nie otacza jej puszcza; miejscowość jest niemal bezleśna. Nieduży obszar leśny pokrywa tylko zachodnie zbocze góry. Wśród tych drzew zwraca uwagę olcha rosnąca niemal na samym szczycie, a wiadomo przecież, że ten gatunek lubi miejsca wilgotne. Widocznie przepływają tu wody gruntowe.

W Nowych Wojkowiczach słyszałem opinie związane z obecnością tej olchy: "jeśli zacząć kopać zbocza Żarnowej Góry, to wytrysną źródła i woda zatopi całą nizinę".

Żarnowa Góra jest najwyższym punktem w tej okolicy. Z niej, jak na dłoni, widać wsie Abramowszczyzna, Kołdyczewo, Miedzieniewicze, Zaosie, Krugliki, Ułosy, Milechowicze, Wojkowicze.

Z góry dobrze jest też widoczne bagno przylegające do Nowych Wojkowicz. Zapytałem ich mieszkańców - Włodzimierza Tukaja, jak ludzie nazywają to bagno? W odpowiedzi dowiedziałem się, że nie ma ono nazwy, ale starsi powiadają, że mieszkał tu w dawnych czasach jakiś mędrzec... I tu usłyszałem legendę, według której została napisana ballada "Tukaj albo próby przyjaźni".

- Umiera bogaty, uczony i młody pan. Przed śmiercią zrozumiał, że bogactwo i uczoność w porównaniu z pięknem życia są niczym. Kiedy jego serce już przestało bić, pojawił się przed nim starzec i poprowadził ze sobą w okolice Jeziora Kołdyczewskiego. Tam wśród bagien, w samotnej chatce mieszkał mędrzec, który miał uczynić człowieka nieśmiertelnym. Ale pragnący nieśmiertelności człowiek musiał znaleźć innego, któremu mógłby zaufać w każdej sytuacji, jak samemu sobie. W przeciwnym wypadku - czekały go śmierć i wieczne męki w piekle. Kogóż więc wybrać? Żonę, kochankę, przyjaciela? I czy istnieje człowiek, któremu w każdej chwili można zaufać?

Jak widać, legenda ta zrodziła się w rodzinnych stronach Mickiewicza. Rozpowszechnione w Wojkowiczach i innych okolicznych wsiach nazwisko Tukaj dał poeta również bohaterowi swej ballady.

Żarnowa Góra była miejscem bardzo lubianym przez poetę. Często podziwiał z jej szczytu widok na okolicę.

Aleksander Szocki
Baranowicze

29, ПОНЕДЕЛЬНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. «Дайце мне спяваць». Фільм-канцэрт. **8.50.** «Кола». Дакументальны фільм. **9.40.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.30.** «Вазьмі мяне з сабою». Мастацкі фільм. **11.45.** «Кветка папараці». Фільм-канцэрт. **12.35.** Клуб «Гаў-гаў». **12.55.** Хакей. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск)— «Хімік» (Наваполацк). 3-ці перыяд. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Індыйскія ёгі, хто яны?» Навукова-папулярны фільм. **14.30.** «Пад маскай «Чорнай кошкі». Мастацкі фільм. **15.55.** «Сябры і ворагі доктара Бутэйкі». Дакументальны фільм. **16.30.** Экран дзіцячага фільма. **17.00.** «Гаразлівая вясёлка». Фільм-канцэрт. **17.30.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **17.50.** «Гаспадар». Абслугоўванне сельскага насельніцтва. (Гр.). **18.30.** Веснік гарсавета. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Брэст). **19.10.** «Не абы што». Міжнародная праграма. **19.40.** Страхавая медыцына: мінусы і плюсы. Прамая лінія. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Спартыўны тэлекур'ер. **21.55.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **22.05.** Патаемны нумар. **23.25.** НІКа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

17.00, 20.00, 23.00. Новости. **17.20.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «Мы хотим жить». **17.40.** НЭП. **18.10.** Погода. **18.15.** Гол. **18.45.** «Встреча для вас». Виктор Астафьев. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного телесериала «Горячев и другие». 9-я серия. **21.10. Новая студия представляет:** Бомонд, Однако, АТВ-брокер, Вестники, Джем-сейшн (Е. Шифрин и его звезды). **00.00.** Пресс-экспресс.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Совершенно секретно. **8.50.** «Соло для слона с оркестром». Художественный фильм. 1-я серия. **9.55.** «К-2» представляет... **10.30.** «Варвара-краса, Длинная коса». Художественный фильм. **12.10.** Кипрас Мажейка. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Параллели. **13.40.** Балет Санкт-Петербурга. **15.00.** Премьера документального фильма «Дикая природа Америки». Фильм 4-й. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Спасение-911. **17.55.** «Быть утке или не быть», «Даффи-диверсант», «Пособие для новобранцев». Мультфильмы (США). **18.20.** Бизнес в России. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Детектив по понедельникам. Художественный фильм «Не надейся на старых друзей». (США). **20.20.** «Мы только знакомы...» Фильм-концерт. **21.00.**Без ретуши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Экран криминальных сообщений. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **22.55.** Созвучие. **23.25.** Чемпионат России по волейболу. Финал.

ПОЛЬША-I

7.00. Кофе или чай? **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.05.** «Династия». Серия 182. **12.00.** Школа для родителей. **12.20.** Дети это любят. **12.30.** Культурно-публицистическая программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Французский язык. Урок 24. **13.45.** Фильм на французском языке. **14.10.** Язык глухонемых. Урок 11. **14.15.** Фильм на немецком языке. **15.00.** Фильм на английском языке. **15.30.** Английский язык. Урок 29. **16.00.** «Спэйтэ». Сериал пр-ва Англии. **16.30.** Презентация. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Спэйтэ». Сериал пр-ва Англии. **18.50.** Антенна. **19.10.** Сатирическая программа. **19.20.** Репортаж. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Миниатюры **22.10.** Телетеатр. П. Мариваукс. «Триумф любви». **22.30.** Журнал парламента. **23.30.** Парламентский журнал. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** «Двор в Уллоа». Сериал пр-ва Испании.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.**«Таинственное золото города». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Хобби. **11.00.** Английский язык. Урок 55. **11.30.** Развлекательная программа. **11.50.** Пенелопы. **12.00.** Повторение по пожеланиям. **16.55.** Приветствие. **17.00.** В зеркале книги. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** «Таинственное золото города». Мультсериал. **18.20.** Обзор кинохроник. **18.50.** Польская кинохроника. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** «Спецслужбы». Документальный сериал. **21.00.** «Алло, алло». Комедийный сериал пр-ва США. **21.30.** Автожурнал. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.40.** Без обезболивания. **23.05** «Регина — путь к успеху». Сериал пр-ва Германии. **00.00.** 997. Криминальная хроника. **01.00.** Панорама. **01.10.** Спортивная студия.

30, ВТОРНИК

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Рамансы на вершы М. Цвятаевай». Фільм-канцэрт. **8.40.** «Сайгакі». Тэлефільм. **9.00.** «Летацкая кадрыля». Мастацкі фільм. **10.10.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». **11.40.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **11.50.** «Не абы што». Міжнародная праграма. **12.20.** Фільм-канцэрт. **12.40.** Дакументальны фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Султан Бейбарс». Мастацкі фільм. 1-я і 2-я серыі. **16.05.** «Да продажу дазволена». Тэлефільм. **16.30.** Здароўе — дзецям. **17.10.** Сізбар-топ-20. **17.50.** Культурна-асветніцкая праграма. **18.20.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.30.** Рынак и эканоміка. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны (Віцебск). **19.10.** Радар. Пра бяспеку руху. (Гр.). **19.45.** На пачатку сезона. Футбольная каманда. «Хімік». (Гр.). **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **22.25.** НІКа. **22.40.** Тэлебіржа. **22.50.** На нечарговай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Валейбол. Чэмпіянат Беларусі. Жанчыны. Суперфінал. «Камунальнік» (Мінск) —«Гамяльчанка» (Гомель).

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Посмотри, послушай... **8.40.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.30.** Дж. Россини. Соната № 2. **9.45.** «Про красную шапочку». Художественный фильм 1-я серия. **10.50, 00.20.** Пресс-экспресс. **14.25.** Деловой вестник. **14.40.** Мир денег Адама Смита. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Поют сестры Кныш. **15.30.** «Коапп». Мультфильм. 4-я серия. **16.00.** Таланты и поклонники. **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет программу «В гостях у власти». Беседа с президентом Украины Л. М. Кравчуком. **18.00.** Погода. **18.05.** «Просто Мария». **18.55.**Тема. **19.40.**Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Хоккей. Кубок лиги. Финал. «Динамо» (Москва) — «Лада» (Тольятти). **22.00.** Музыка в эфире.

КАНАЛ «РОССИЯ»

15.05. Телебиржа. **15.35.** Там-там новости. **15.30.** Мульти-пульти. **16.00.** Азы карьеры. **16.15.** Трансросэфир. **17.00.** Аз есмь. **17.30.** Мультфильм. **17.45.** Парламентский вестник. **18.00.** У порога согласия. **18.45.** Праздник каждый день. **19.00, 22.00.** Вести. **19.25.** Премьера художественного фильма «Санта-Барбара». 148-я серия. **20.15.** Антреприза. **21.00.** На политическом олимпе. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** С надеждой... **22.50.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.05.** Телеканал «Фортуна». Шоу Филиппа Киркорова.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Двор в Уллоа». Сериал пр-ва Испании. **12.15.** Рынок труда. **12.30.** Публицистическая программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Документальный сериал. **14.35.** Кухня. **14.50.** Книга чудес техники. **15.05.** Рисуй с нами. **15.15.** Клуб домашнего компьютера. **15.35.** Играет музыка. **15.50.** Документальный сериал. **16.20.** Мы в космосе. **16.35.** Джойстик. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Билл Гоусби шоу». Сериал пр-ва США. **18.50.** Журнал потребителя. **19.10.** Документальный фильм. **19.40.** Военно-документальная программа. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **20.55.** 7 минут для министра труда. **21.10.** «Не так, как дома». Фильм пр-ва Италии. **22.40.** Публицистическая программа. **23.10.** Программа об искусстве. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Мир без границ. **00.30.** Иная музыка.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Итальянский язык. Урок 24. **11. 15.** Английский язык в науке и технике. **11.30.** Французский язык. Урок 20. **12. 00.** Отчизна. **12.15.** Повторение по пожеланиям. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Документальная программа. **17.30.** Панорама. **17.55.** «Приключения Гулливера». Мультсериал. **18.20.** Отчизна. **18.40.** Моя вера. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Налоги. **20.00.** Легенды кино. **21.00.** Концерт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.15.** «Прощай, Москва». Фильм пр-ва Италии. **01.00.** Панорама.

31, СРЕДА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «А таксама цырк». Фільм-канцэрт. **9.00.** «Запаведнік у гараж». Кінанарыс. **9.10.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.00.** «Праз 20 гадоў. Сустрэча з Амосавым». Дакументальны фільм. **11.00.** «Сярод шумнага балю». Фільм-канцэрт. **11.15.** Тэледом кіно. **12.15.** Вецер вандраванняў. **13.00.** «Поўнач і зноў світанне». Дакументальны фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Спадарожнік». Мастацкі фільм з субцітрамі. **15.00.** «Балет Ігара Майсеева». Фільм-канцэрт. **16.05.** Танцклуб. **17.00.** Відзьма-нявідзьма. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.10.** «Надзея». Пра чалавечнасць, спачуванне і міласэрнасць. (Гр.). **18.45.** Прафсаюзы ў нашым жыцці. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Гомель). **19.10.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **20.10.** Рэйтынг. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **22.35.** НІКа. **22.50.** На нечарговай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — «Топ-агент». Музычна-забаўляльная праграма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** Домисолька. **8.35.** Премьера художественного фильма «Просто Мария». (Мексика). **9.25.** Поет Н. Крыгина. **9.40.** «Про Красную шапочку». Художественный фильм. 2-я серия. **10.50, 00.10.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Собака, которая умела петь». Художественный фильм. 1-я и 2-я серии. **13.30.** Премьера документального фильма «Деревенские атлантиды». **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Призеры X молодежного фестиваля телевизионных программ. «Третий ангел вострубил» (Беларусь). **15.40.** «Коапп». Мультфильм. 7-я, 8-я серии. **16.00.** Сказки для взрослых и детей из маленькой Дании. **16.20.** Премьера мультфильма «Летающий дом». (США). 6-я серия. **16.50.** Технодром. **17.25.** Межгосударственный телеканал «Останкино» представляет. **17.50.** Погода. **17.55.** «Просто Мария». **18.45.** Миниатюра. **18.55.** Общественное мнение. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Общественное мнение. **20.55.** Хоккей. Кубок лиги. Финал. «Динамо» (Москва) — «Лада» (Тольятти). **22.10.** Всю жизнь душа меня ведет... **23.25.** L-клуб.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей **7.55.** На политическом олимпе. **8.50.**Параллели. **9.05.** «Соло для слона для слона с оркестром». Художественный фильм. 2-я серия. **10.10.** Устами младенца. **10.40.** Наш сад. **11.10.** Художественный фильм «Санта-Барбара». 148-я серия. **12.00.** Балет, балет... **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** «Не болит голова у дятла». Художественный фильм. **14.45, 20.15.** Мультфильм. **15.00.** Сигнал. **15.15.** Там-там новости. **15.30.** Студия «Рост». **16.00.** Трансросэфир. **16.45.** Христианская программа. **17.15.** Господа-товарищи. **17.30.** «Тропа Сергея Рахманинова». К 120-летию со дня рождения. **18.25.** Свобода на Васильевской, 13. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** «Санта-Барбара». 149-я серия. **20.30.** Сам себе режиссер. **21.00.** Студия «Нота бене». **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «ЭКС». **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** Фестиваль Пост-Монтре.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Не так, как дома». Фильм пр-ва Италии. **12.25.** Далекие близкие. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Орфография. **14.05.** Искусство западного мира. **14.35.** Три года жизни. **14.50.** Каталог памятников. **15.05.** Не только семь чудес света. **15.30.** Театральная программа. **15.55.** Публицистическая программа. **16.30.** Сенсации XX века. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для подростков. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** «Счастье нельзя купить». Сериал пр-ва США. **19.15.** Здоровье. **19.35.** Мы и мир. **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** Спортивная студия. **23.00.** Репортаж. **23.30.** Песни из кабаре Ольги Липиньской. **23.45.** Новости. **00.05.** Музыкальная программа. **00.10.** «Происшествие». Фильм пр-ва Польши. **02.05.** Новый день. **02.15.** «Точка зрения». Сериал пр-ва Польши. **03.05.** Перед сном.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** «Приключения Гукки Финна». Сериал пр-ва Японии. **10.10.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **10.35.** Мир женщин. **11.00.** Английский язык. Урок 22. **11. 30.** Немецкий язык. Урок 22. **12. 00.** Студия второй программы. **12.15.** Спортивная студия. **13.00.** Студия второй программы. **13.15.** Повторение по пожеланиям. **14.00.** Звук и тишина. **15.00.** Музыкальный сериал. **16.00.** Документальный фильм. **16.55.** Программа на вечер. **17.00.** Артист и его мир. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.50.** Розыгрыш лото. **17.55.** «Приключения Гукки Финна». Сериал пр-ва Японии. **18.20.** Документальный фильм. **18.40.** «Мошенник». Документальный фильм. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **20.00.** Театральная программа. **21.00.** «Звук и тишина». Документальный сериал. **21.45.** Тени жизни. **22.00.** Панорама. **22.30.** Экспресс репортеров. **23.00.** Награды американской киноакадемии. **01.00.** Панорама. **01.10.** Спортивная студия.

1, ЧЕТВЕРГ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Старадаўні рускі раманс і вальс». Фільм-канцэрт. **9.15.** «Фазаны». Кінанарыс. **9.25.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.15.** «Пяць зорак». Тэлегульня. **11.15.** Тры кіты. **12.00.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **12.10.** Вечарынка. **13.10.** Рэйтынг. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Бярозавыя галасы». Дакументальны фільм. **14.40.** «Дзіна». Мастацкі фільм. **16.05.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. **17.10.** Для дзяцей. «Адчайны 1-га красавіка». **17.40.** Прэм'еры кіно. (Гр.). **18.30.** Навіны Бі-бі-сі. **19.00.**Абласныя навіны. (Гр.). **19.10.** Зачытайце маё пісьмо... **19.15.** Здароўе. **19.45.** Фатаграфія 9х12. **20.15.** Служба інфармацыі Савета міністраў Рэспублікі Беларусь паведамляе... **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «Мачаха». **22.25.** Творчае маладзежнае аб'яднанне «Крок». **23.55.** НІКа. **00.10.** На нечарговай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20.** «Кошкин дом». Мультфильм. **8.35.** Много музыки. **9.15.** В мире животных (с сурдопереводом). **10.05, 16.45.** ... До 16 и старше. **11.50, 23.55.** Пресс-экспресс. **11.20.** «Свадьба старшего брата». Художественный фильм. **12.25.** «Утоли моя печали». **12.45.**«Жизнь сначала». Художественный фильм. **14.25.** Телемикст. **15.10.** Блокнот. **15.15.** Подарок меломану. **15.45.** «Коапп». Мультфильм. 9-10-я серии. **16.05.** Много музыки. **17.55.** Азбука собственника. **18.05.** Погода. **18.10.** Художественный фильм «Не на своем месте». («Мистер Питкин в тылу врага»). **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Лотто «миллион». **21.10.** Аншлаг, аншлаг! **23.25.** Радио-труба. **00.05.** Футбол. На пути к Уэмбли.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Студия «Нота бене». **8.50.** Досуг. **9.05.** Золотая шпора. **9.35.** Студия «Рост». **10.05.** Студия «Сатирикон». **11.00.** Художественный телефильм «Санта-Барбара». 149-я серия. **11.50.** «Быть утке или не быть», «Даффи-диверсант». Мультфильмы (США). **12.10.** Мы из МЭИ. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Ностальгические посиделки. **13.55.** Театральный разъезд. **14.55.** Алгоритмы. **15.25.** Там-там новости. **15.40.** Трансросэфир. **16.25.** Маленькие музыкальные вечера. **17.00.** М-трест. **17.15.** Короли смеха. **17.45.** Парламентский вестник. **18.00.** Первоапрельская премьера. **18.45.** Праздник каждый день. **19.15.** «В яблочко». Кинокомедия (США). **20.55.** Джентльмен-шоу. **21.45.** «Очокочи». Мультфильм для взрослых. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Клиповая аллея. **22.40.**На сессии ВС Российской Федерации. **23.15.** Телеканал «Фортуна». Шоу Филиппа Киркорова.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.25.** Дошкольники дома. **10.50.** Поговорим о детях. **11.00.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **11.50.** Публицистическая программа. **12.30.** Военно-документальная программа. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.50.** «Река». Документальный фильм. **14.45.** Приключения с Колумбом. **15.15.** Не только динозавры. **15.30.** Вокруг света. **16.00.** Животные мира. **16.35.** Мы взрослые. **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Программа для молодежи. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** «Клиника в Шварцвальде». Сериал пр-ва Германии. **19.10.** Католический жунал. **19.30.** Домашний юрист. **19.40.** Сатирическая программа. **20.00.** Музыкальный ящик. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Коджак». Сериал пр-ва США. **22.05.** Только в первой программе. **23.15.** Пегас. **23.45.** Новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Водка, разреши жить. . . **00.50.** Итальянский язык. Урок 24.**00. 55.** Новый день. **01.05.** Это люблю. **02.15.** «Анатомия любви». Фильм пр-ва Польши. **03.40.** Перед сном.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Жизнь в зоопарке. **10.00.** Трансляция заседания сейма. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Большой мяч. **17.30.** Панорама. **17.40.** Английский язык в науке и технике. **17.55.** Жизнь в зоопарке. **18.20.** Улыбнись! **18.50.** Публицистическая программа. **19.00.** Местная программа. **19.35.** «Поколения». Сериал пр-ва США. **19.55.** Налоги. **20.00.** Улыбнись! **20.15.** Артистическая программа. **21.00.** Песни ночи. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.15.** «Фаренгейт 451». Фильм пр-ва Англии. **01.00.** Панорама. **01.10.** Джаз-программа.

2, ПЯТНИЦА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «Адзін не ўсік». Фільм-канцэрт. **9.00.** Беларуская літаратура. 9-ы клас. **9.30.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **10.20.** Здароўе. **10.50.** «Гаспадар». Колькі каштуе ідэя? **11.30.** «Ачаг». Тэлефільм. **12.05.** «Разарванае кола». Мастацкі фільм. **13.30.** Навіны. **13.40.** «Іншыя і Сталін». Дакументальны фільм. **15.00.** Канцэрт-вальс. **15.35.** Кінастальгія. «Цыган». **17.00.** «Прыгоды капітана Урунгеля». Мультфільм. **17.10.** «Для школьнікаў». Скарбы беларускай гісторыі. **18.00.** Дзённік Прынёмання. (Гр.). **18.20.** «Толькі па пятніцах». Інфармацыйна-публіцыстычная праграма. (Гр.). **19.00.** Абласныя навіны. (Магілёў). **19.10.** «1308». Конкурс песні. **19.40.** Гаворым па-беларуску. **19.55.** Трэйці тайм. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** «У крайнім выпадку я табе нічога не скажу». Мастацкі фільм (Італія). **23.20.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **23.30.** НІКа. **23.45.** На нечарговай сесіі Вярхоўнага Савета Рэспублікі Беларусь. Пасля заканчэння — Тэлебіржа.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

5.00, 8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 20.00, 23.00. Новости. **5.20.** Утренняя гимнастика. **5.30.** Утро. **7.45.** Фирма гарантирует. **8.20, 15.30.** Художественный фильм «Волшебное яблоко». **9.40.** «Утро туманное». Концерт. **10.00.** Клуб путешественников (с сурдопереводом). **10.50, 01.15.** Пресс-экспресс. **11.20, 18.00.** Америка с М. Таратутой. **11.50.** А. Лурье. Маленькая часовня. **12.10.** «Родственники». Фильм-спектакль. **14.25.** Бридж. **14.50.** Бизнес-класс. **15.05.** Блокнот. **15.10.** Премьера документального фильма «Атарская лука». **16.50.** Дело. **17.55.** Погода. **17.30.** Человек и закон. **18.30.** Поле чудес. **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Человек недели. **20.55.** В клубе детективов. Премьера художественного фильма «Как братья». **22.25.** ВИД представляет: Политбюро, Музобоз, Автошоу, Площадка обоза.

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Время деловых людей. **7.55.** Белая ворона. **8.40.** Досуг. **8.55.** «Мы только знакомы...». Фильм-концерт. **9.35.** Аляска-Сибирь (Алсиб): небо одно на всех. **10.20.** Джентльмен-шоу. **11.10.** «В яблочко». Художественный фильм. **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.25.** Изюмка. **13.55.** Дом друзей.**14.55.** Короли смеха. **15.00.** Телебиржа. **15.30.** Там-там новости. **15.45.** Студия «Рост». **16.15.** Трансросэфир. **16.45.** Большой круг. **17.00.** Дисней по пятницам. «Сослан на планету Земля». Художественный фильм. 4-я серия. **17.50.** У порога согласия. **18.35.** «Кафе Порки». Мультфильм (США). **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Хроно. **19.55.** «К-2» представляет: «Оскар-93». **21.40.** Антракт. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Давайте разберемся. **22.40.** На сессии ВС Российской Федерации. **23.10.** Вечерний салон.

ПОЛЬША-I

9.00. Здравствуйте. **10.00.** Новости. **10.10.** Мама и я. **10.20.** Телеконцерт пожеланий. **11.00.** «Капитал». Фильм пр-ва Польши. **12.45.** Четверть часа на экране. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа дня. **13.15.** Сельскохозяйственная программа. **13.45.** Только у нас. **13.55.** Тема дня. **14.00.** Интеграция. **14.30.** Документальный сериал. **14.55.** Люди и законы. **15.10.** Телепластикон. **15.30.** Другой документ. **16.00.** Евротуристика. **16.15.** Такая жизнь. **16.35.** Если не Оксфорд, то что? **16.55.** Какая школа? **17.00.** Программа на вечер. **17.05.** Для детей. **17.50.** Музыкальная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.20.** Документальный фильм. **19.05.** Каждый имеет право. **19.25.** Свидание «в темную». **20.00.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Капитал». Фильм пр-ва Польши. **23.00.** Репортер. **23.45.** Вечерние новости. **00.00.** Музыкальная программа. **00.10.** Документальный сериал. **01.05.** Концерт. **02.00.** Программа французского телевидения. **02.50.** Новый день. **03.00.** «Проблема профессора Челавы». Фильм пр-ва Польши. **04.00.** Перед сном.

ПОЛЬША-II

9.00. Панорама. **9.10.** Местная программа. **9.40.** Мультфильм. **10.00.** Трансляция заседания сейма. **16.55.** Приветствие. **17.00.** Программа для молодежи. **17.30.** Панорама. **17.40.** Спорт. **17.55.** Мультсериал. **18.25.** «Кэт и Алли». Сериал пр-ва США. **18.50.** Стиль в моде. **19.00.** Местная программа. **22.00.** Панорама. **22.30.** Спорт. **22.45.** Колесо фортуны. **23.15.** Художественный фильм. **01.35.** Театр. С. Дэйн. «Посланец смерти».

3, СУББОТА

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** «У крайнім выпадку я табе нічога не скажу». Мастацкі фільм. (Італія). **10.00.** Паказвае Віцебск. **11.00.** Тыдзень планеты. **11.15.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **11.25.** «Гартэнзіі ў Парыжы». Спектакль. **13.45.** Урокі здароўя. **14.10.** Дзяржаўны мастацкі музей Беларусі. Перадача 2-я. **14.30.** Для дзяцей. «Сем колераў радасці». **15.05.** Сустрэча для вас. **15.55.** Хрысціянская праграма. **16.30.** Канцэрт ансамбля народнай музыкі «Бяседа». **16.55.** Паэтычная гасцёўня. **17.15.** На крылах кахання. **18.15.** «Я ўспамінаю спакваля сябе самога...» Тэленарыс. **18.45.** Творчы вечар заслужанага артыста Беларусі, лаурэата міжнародных конкурсаў В. Кучынскага. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Панарама. **21.35.** Мастацкі фільм. «Студэнтка». **23.15.** НІКа. **23.30.** Відзьма-нявідзьма.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.15, 14.00, 20.00, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Пресс-экспресс. **6.55.** Субботнее утро делового человека. **7.40.** Спорт-шанс. **8.10.** Погода. **8.15.** «Марафон-15»— малышам. **8.40.** Эльдорадо. **9.10.** Автограф по субботам. **9.40.** Скан — может все. **10.05.** О вкусной и здоровой пище (семейный обед в интерьере). Часть 1-я скоромная. **10.30.** Книжный двор. **11.10.** Музыкальный киоск. **11.40.** Премьера документального фильма «Красный космос». Фильм 6-й. **12.10.** Фильмы нашей памяти. «Неоконченная повесть». **14.25.** Азбука собственника. **14.35.** SOS. **15.10.** Поклон Сергею Рахманинову. **15.25.** Билл Клинтон и другие. **16.05.** Спортивная программа ультра-си. **17.05.** Красный квадрат. **17.45.** Счастливый случай. **18.45.** Премьера художественного фильма «Песня Викки». **19.40.** Спокойной ночи, малыши! **20.40.** Премьера художественного фильма «Кентервильское привидение». 2-я серия. **21.30.** «Белоснежка и семь гномов». Эльдар Рязанов беседует с Владиславом Листьевым. **22.10.** Любовь с первого взгляда. **22.30.** «Картинки по старинке». Мультфильм для взрослых. **23.20.** Погода. **23.25.** Художественный фильм «Очки в золотой оправе» (Италия, Франция, Югославия).

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.25.** Свой взгляд на мир. **7.50.** Параллельные миры. **8.20.** Студия «Рост». **8.50.** Козырная дама. **9.20.** Лесы. **9.50.** Правдашная высота Леонарда Лавлинского. **10.20.** Хозяин. **11.05.** Кинотеатр повторного фильма. «А если это любовь?». **12.40.** Крестьянский вопрос. **13.20.** Пилигрим. **14.05.** Премьера документального фильма «Мучкап: штат Тамбов». **14.35.** Карьера. **15.35.** «К-2» представляет» звезды Америки. **16.05.** Футбол без границ. **17.00.** Театральный разъезд. **18.00.** Парламентский вестник. **18.15.** Устами младенца. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Довели демократы страну Америку... **20.25.** Солнечный день в конце лета. **21.00.** Контрасты. **21.40.** Репортер. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **22.30.** Программа «А». **23.30.** Премьера телеэкрана. «Муж и дочь Тамары Александровны».

ПОЛЬША-I

8.25. Программа дня. **8.30.** Информационно-хозяйственный журнал. **9.35.** Все об огороде. **10.00.** Новости. **10.10.** «Зерно». Программа католической редакции для детей. **10.35.** Программа для детей и молодежи. **11.50.** Английский язык для детей. **12.00.** Документальный фильм. **13.00.** Новости. **13.10.** Программа о семье. **13.40.** Звериная одиссея. **14.30.** «60/90». Тележурнал. **15.00.** Мультфильмы У. Диснея. **16.20.** Телетеатр. **17.15.** Развлекательная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.25.** Сериал пр-ва Англии. **19.20.** Музыкальная программа. **20.00.** Детский журнал. **20.10.** Вечеринка. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.00.** Польские зоопарки. **21.30.** «Взвод». Фильм пр-ва США. **23.25.** Концерт. **00.10.** Новости. **00.20.** Спортивная суббота. **00.45.** Ночное кино. «Взрыв». Фильм пр-ва США. **02.30.** Новый день. **02.40.** Развлекательная программа. **03.10.** «СОС». Сериал пр-ва Польши. **04.05.** Программа кабаре

ПОЛЬША-II

8.30. Стиль жизни. **9.00.** Панорама. **9.05.** Программа для детей. **10.05.** «Такие одинокие». Программа для глухонемых. **10.25.** Приветствие. **10.30.** Документальный фильм. **11.10.** Развлекательная программа. **11.50.** Развлекательная программа. **12.45.** Молодежная киноакадемия. **13.20.** Репортаж с бала. **14.00.** Развлекательная программа. **14.30.** Домашний врач. **15.00.** Польские фамилии. **15.30.** Спортивная программа. **16.20.** Животные мира. **16.55** Развлекательная программа. **17.25.** Розыгрыш лото. **17.30.** Панорама. **17.40.** Программа на вечер. **17.45.** «Полный дом». Сериал пр-ва США. **18.10.** Развлекательная программа. **19.00.** Местная программа. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Академия польского кино. **21.00.** День театра. **21.25.** Большой спорт. **22.00.** Панорама. **22.30.** Слово на воскресенье. **22.35.** Музыкальный журнал. **23.15.** Развлекательная программа. **23.45.** «Ашенден». Сериал пр-ва Англии. **01.00.** Панорама. **01.10.** Концерт.

4, ВОСКРЕСЕНЬЕ

БЕЛАРУСКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ

8.00. Раніца рэспублікі. **8.15.** Слова да чалавека. **8.45.** «Мачаха». Мастацкі фільм. **9.35.** Для школьнікаў. **10.35.** Футбол. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — «Металург» (Маладзечна). **12.05.** Клуб «Гаў-гаў». **12.30.** Творчае маладзёжнае аб'яднанне «Крок». **14.30.** «Прыгода ў каралеўстве». Мультфільм. 9-я серыя. **15.05.** «Кіназкран-93». Красавік. **16.20.** Таямніца. **16.50.** Топ-агент. **17.20.** «Край». Саламея Русецкая. Лекарка з Навагрудка. **18.00.** Пад сузор'ем кахання». **19.35.** Панарама. **20.05.** Хакей. Чэмпіянат Беларусі. «Дынама» (Мінск) — «Нёман» (Гродна). 3-ці перыяд. **20.40.** Калыханка. **21.00.** Каскад. **21.20.** Мастацкі фільм «І як Ікар» (Францыя). **23.25.** «Еўразія» прадстаўляе: мультфільм. **23.35.** МТУ на Беларусі.

КАНАЛ «ОСТАНКИНО»

6.20, 14.20, 17.45, 23.00. Новости. **6.35.** Утренняя гимнастика. **6.45.** Тираж «Спортлото». **7.00.** Час силы духа. **8.00.** Центр. **8.30.** «С утра пораньше». Премьера мультфильма «Денвер — последний из динозавров» (Франция). **9.00.** Пока все дома. **9.35.** Утренняя звезда. **10.20.** О вкусной и здоровой пище (семейный обед в интерьере). Часть 2-я вегетарианская. **10.45.** Под знаком Пи. **11.35.** Премьера фильма для детей «Приключения Черного красавчика». **12.00.** Новое поколение выбирает. **12.50.** Премьера мультфильма «Пиф и Геркулес». **13.00.** Премьера документального фильма «Подводная одиссея команды Кусто». **14.20.** Диалог в прямом эфире. **15.00.** Клуб путешественников. **15.50.** Премьера мультфильмов: «Каспер и его друзья» (Англия), «Настоящие охотники за привидениями» (США). **16.30.** Панорама. **17.30.** Телелоция. **18.00.** Большой театр. Передача 3-я. **18.35.** Погода. **19.00.** КВН-93. **21.00.** Итоги. **21.45.** Спортивный уик-энд. **22.00.** Ныне. **23.25.** Телешоу «50х50».

КАНАЛ «РОССИЯ»

7.00, 13.00, 19.00, 22.00. Вести. **7.30.** Баскетбольное обозрение. **8.00.** Мы из МЭИ. **8.30.** Студия «Рост». **9.00.** Телекроссворд. **9.30.** Если вам за... **10.00.** Аты-баты... **10.30.** Кипрас Мажейка. **11.00.** Час фортуны. **12.00.** «Давай присядем и поговорим». Русские и цыганские романсы. **12.25.** «Пособие для новобранцев», «Кафе Порки». Мультфильмы (США). **12.40.** Шесть соток. **13.20.** Не вырубить... **13.35.** Лучшие игры НБА. **14.35.** Кабачок на Тверской. **15.20.** Познер и Донахью. **15.50.** В мире животных. **16.50.** Волшебный мир Диснея. **17.45.** Великие цирки мира. **18.45.** Праздник каждый день. **19.25.** Премьера музыкального телефильма. «92-й год: журнал «Биллборд» представляет...» **20.25.** Кино в апреле. **20.40.** Наш человек из Мекленбурга. **21.25.** У Ксюши. **22.20.** Звезды говорят. **22.25.** Спортивная карусель. **23.20.** «Господин оформитель». Художественный фильм.

ПОЛЬША-I

7.55. Программа дня. **8.00.** Подводная одиссея. **8.45.** Сельское хозяйство в мире. **8.55.** Сельскохозяйственная программа. **9.45.** Польские зоопарки. **10.00.** Фильм для детей. **10.25.** Телеутро. **10.50.** «Дети с улицы Деграсси». Сериал пр-ва Канады. **11.15.** Английский язык для детей. **11.25.** Документальный сериал. **12.20.** «Море». Тележурнал. **12.40.** «Неделя». Сельскохозяйственный журнал. **13.25.** Телеконцерт пожеланий. **13.55.** Музыкальный ящик. **14.40.** С камерой среди зверей. **15.00.** Фильм о природе. **16.30.** Сто вопросов. **17.15.** Развлекательная программа. **18.00.** Телеэкспресс. **18.30.** «Династия». Серия 183. **19.20.** 7 дней — мир. **19.50.** Развлекательная программа. **20.00.** Вечеринка. Мультфильмы У. Диснея. **20.30.** Главный выпуск новостей. **21.10.** «Хроника молодого Джо». Сериал пр-ва США. **22.05.** Развлекательная программа. **22.50.** Спортивная студия. **23.35.** Вечер в театре. **00.05.** В старом кино. «Король в Нью-Йорке». **01.50.** Новый день. **02.00.** Программа кабаре. **03.00.**«Проклятый двор». Сериал пр-ва Польши. **04.00.** Музыкальная программа.

ПОЛЬША-II

8.30. Обзор событий недели. (Для глухих). **9.00.** Мультфильм. **9.25.** Фильм для глухих. **10.15.** Слово на воскресенье. (Для глухих). **10.20.** Приветствие. **10.30.** Местная программа. **11.30.** Трижды искусство. **12.00.** Утро симфонической музыки. **13.00.** «Семейный бумеранг». Сериал пр-ва Австралии. **13.45.** Краковские легенды. **14.00.** Путешествие во времени и пространстве. **15.10.** Животные вокруг нас. **16.00.** События недели. **16.30.** Час с Ханной Барбарой. **17.25.** Программа дня. **17.30.** Панорама. **17.40.** «Чудесные годы». Сериал пр-ва США. **18.10.** Репортаж. **18.55.** Кинофестиваль. **19.20.** Картины, рисунки, фотографии. **19.30.** Программа для детей. **19.35.** Художественный фильм. **21.10.** Телеконференция. **22.00.** Панорама. **22.35.** Колесо фортуны. Телетурнир. **23.10.** Сатирические стихи. **23.30.** Концерт. **01.00.** Панорама.

01 Baran · 02 Byk · 03 Bliźnięta · 04 Rak · 05 Lew · 06 Panna · 07 Waga · 08 Skorpion · 09 Strzelec · 10 Koziorożec · 11 Wodnik · 12 Ryby

HOROSKOP NA KWIECIEŃ

BARAN (21 III - 20 IV). Całe szczęście, że wiosna działa na Ciebie mobilizująco, bo zwiększy się zakres obowiązków. Do pracy zachęci też wizja dodatkowych zarobków.

BYK (21 IV - 21 V). W otoczeniu zawodowym - kwasy. Chyba dokładasz do tego własną "cegiełkę". Czy głośne wyrażenie kontrowersyjnych opinii jest celowe w każdej sytuacji?

BLIŹNIĘTA (22 V - 21 VI). Konieczność podjęcia ważnych decyzji, dotyczących życia osobistego. Kierowanie się wyłącznie racjami egoistycznymi może okazać się zbyt kosztowne.

RAK (22 VI - 22 VII). Pewność siebie. Świetna forma psychofizyczna. W pracy wielokrotnie odkładany projekt nabierze realnych kształtów. W domu rozpogodzenie po burzy.

LEW (23 VII - 22 VIII). Pełna mobilizacja. W tych dniach musisz walczyć. Tylko uparci i nieprzejednani odniosą zwycięstwo. Ustępstwa i kompromisy byłyby najgorszym wyjściem.

PANNA (23 VIII - 22 IX). Wiosna, jak wino uderzy ci do głowy. Będziesz miał wielką ochotę na "wagary". Nic z tego. Akurat zwali się wiele spraw do załatwienia "na wczoraj".

WAGA (23 IX - 23 X). Nie lubisz wysuwać się na pierwsze miejsce, wolisz drugi plan. Propozycja zawodowa wprawi Cię w przerażenie. Nie ustawiaj bariery lub się wycofaj.

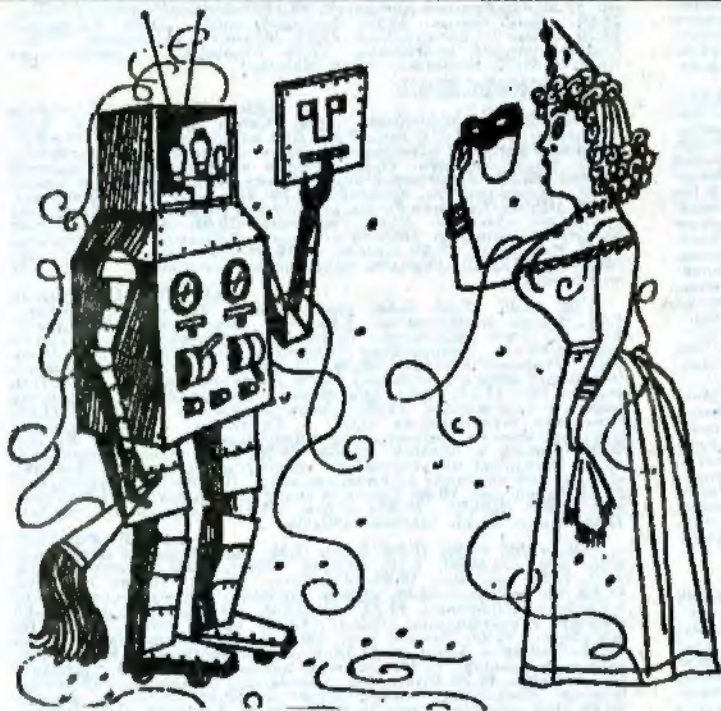
SKORPION (24 X - 22 XI). Myślisz i działasz błyskawicznie, jednak w niektórych sprawach wskazana będzie konsultacja, szczególnie w interesach. W domu plany atrakcyjnego wojażu.

STRZELEC (23 XI - 21 XII). Robisz dużo szumu wokół siebie, a że czynisz to z wdziękiem, wiele Ci uchodzi na sucho. To w pracy. Ale w domu nie rzucaj słów na wiatr.

KOZIOROŻEC (22 XII - 20 I). Jesteś wierny sobie, ale wbrew intencjom stwarzasz kłopotliwe sytuacje. Kłopotów nie odbijaj sobie na domownikach; raczej poprzestawiaj meble.

WODNIK (21 I - 20 II). Nie wyglądaj z tęsknotą przez okno. Jeszcze nie pora na odpoczynek. Nadal sporo zajęć, ale w nagrodę jaśniejsze perspektywy finansowe.

RYBY (21 II - 20 III). Trzeba nadrobić błędy organizacyjne, za które jesteś odpowiedzialny. Pośpiech i improwizacja, ale w końcu odnajdziesz właściwy rytm.

Fundacja Pomocy Polskim Szkołom na Wschodzie im. Tadeusza Goniewicza

ogłasza

WIELKI KONKURS DLA DZIECI

w grafice i malarstwie

pod hasłem

Moja Ziemia Ojczysta

Warunki konkursu:

- tematyka prac może dotyczyć pejzażu, architektury, pamiątek polskich, zwyczaju, tradycji, zabawy, pracy, nauki, życia domowego, szkolnego lub kościelnego itp., najchętniej z miejsca zamieszkania,
- prace mogą być wykonane we wszystkich technikach na trwałym papierze lub kartonie w formacie nie więcej niż 30 x 42 cm,
- wiek autorów prac nie może przekraczać 16 lat,
- termin nadsyłania prac na adres Fundacji zostaje przedłużony do dnia 31 maja 1993 r.

Zwycięzców i laureatów prac czekają liczne i hojne nagrody.

Wyniki konkursu będą ogłoszone w kwartalniku "Rota" w III kwartale 1993 roku.
Prace nagrodzone i wyróżnione z poszczególnych państw będą eksponowane na specjalnych wystawach w Polsce, zaś prace najciekawsze zostaną wydrukowane w "Rocie".
Każdą pracę należy podpisać po drugiej stronie: imię, nazwisko, wiek i dokładny adres swego zamieszkania.

Serdecznie zachęcamy do udziału w konkursie wszystkie dzieci!

NA DZIEŃ CHŁOPCA — 4 kwietnia

SPOSOBY PODRYWANIA

__1. NA PRZYPADEK.__ Jest to najstarszy sposób podrywania. Nie pomagaj losowi. Przypadek jest najlepszym doradcą. Jest wszechstronny i obiektywny. "Poznał ją w zepsutej windzie - żyli długo i szczęśliwie", albo "Na treningu kopnął piłkę w jej okno - doczekali się na starość jedenastu wnuków". O Tobie też tak będą mówić, jeśli masz tzw. szczęście. Ten sposób odpada, gdy jesteś pechowcem.

__2. NA MÓZG.__ Wybierz hermetyczny rodzaj wiedzy: np: fizykę kwantową sprzed 1918 r., albo życie i twórczość Robindranata Tagore z uwzględnieniem elementów islamu. Opowiadaj jej o tym z przejęciem w każdej sytuacji: w tramwaju, na klasówce z algebry, podczas "zadymy" - tak, by ona obroniła Cię przed prozą życia. Idealny sposób, jeżeli ona ma duszę harcerki.

__3. NA CIAŁO.__ Ten sposób wymaga silnej woli i wolnego czasu. Odpowiednią gramaturę mięśni uzyskasz mniej więcej po 5-6 latach intensywnych ćwiczeń. Idealne zęby, włosy i cerę zapewnią cotygodniowe wizyty u dentysty i kosmetyczki. Kiedy już będziesz wyglądał jak skrzyżowanie Redforda ze Schwarzeneggerem - reszta pójdzie jak z płatka. Metoda chybiona, jeśli ona preferuje niezdarnych mózgowców.

__4. NA WALUTĘ.__ Kup notatnik zadrukowany jednostronnie falsyfikatami dolarów. Na czystych stronach pisz: "podobasz mi się", "Byłaś świetna na matmie", "Będę o 17 pod kinem WOLNOŚĆ - grają "UCIECZKĘ"". Podrzucaj jej dyskretnie te karteczki w różnych zaskakujących miejscach (zeszyt, rękawiczka). Drugie śniadanie odpada - twoje pismo może jej zaszkodzić.

Powodzenia!

KUCHNIA POLSKA

PYZY

Kilogram surowych ziemniaków obieramy, płuczemy, ścieramy na drobnej tarce i wyciskamy przez szmatkę. Dodajemy 4 średnie ugotowane ziemniaki, dobrze utłuczone i wystudzone. Solimy i mieszamy drewnianą łyżką (od metalowej masa "paskudnieje").

Formujemy z masy małe kulki, z jednej strony zostawiamy odcisk kciuka - niewielkie zagłębienie - i wrzucamy do osolonego wrzątku bezpośrednio przed podaniem na stół mięs, do których pyzy są wykwintnym dodatkiem (pieczeń wołowa, schab pieczony). Wyjmujemy je łyżką cedzakową, gdy pyzy wypływają na powierzchnię. W miarę wyjmowania porcji odkładamy je do salaterki, pokrapiając tłuszczem, aby uniknąć ich sklejenia. Pyzy są świetne też ze stopioną słoninką, jako danie bezmięsne.

Nie starczyło miejsca na kopytka... Widzę więc, że zanim przejdę do zamówionych dań wykwintniejszych - muszę jeszcze zatrzymać się na ziemniakach, z których kuchnia polska potrafi naprawdę wyczarować pyszności.

▼ OGŁOSZENIA ▼

Kogut w stadzie kur jest potrzebny, bo pomaga im przy znoszeniu jajek i pilnuje ich jak swoich.

* * *

Piastunka, to była babcia wychowująca młodego Piasta.

* * *

Po kilku latach bohater wraca do rodzinnej Odysei.

* * *

Wścieklizna jest chorobą odzwierzęcą. Bywają jednak liczne przypadki, kiedy ludzie wściekają się bezinfekcyjnie.

* * *

W środowisku wodnym żaba porusza się pływając żabką.

* * *

Po bitwie na grunwaldzkim polu zostało więcej nieboszczyków, niż przyszło.

* * *

Dopiero po śmierci Emilii Plater wszyscy zobaczyli, że jest dziewicą.

* * *

Zasoby przyrody - to jest wszystko, co matka ziemia stworzyła dla zaspokojenia potrzeb matrymonialnych człowieka.

* * *

Chociaż był księdzem, to jednak niczym nie różnił się od prawdziwego mężczyzny.

W SZKOLNYCH ZESZYTACH

"Głos znad Niemna"
Wydawca: Związek Polaków na Białorusi

Adres redakcji:
230005 Grodno
ul. Dzierżyńskiego 90 A
tel. 44-94-57

Druk: Zakłady Graficzne
Grodno, ul. Poligrafistów

Tygodnik:
indeks 63863
Nr rej. 8
Objętość pisma - 2 drukowane arkusze

Zamówienie nr... 1639
Per. ул. – 8
Nakład: 12500 egz.

P.o. redaktora naczelnego L. Michajlik